

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

גב א מיי ס"ד מהל' סוטה
הל' ז'
גב ב מיי ס"ו מהל' תרומות
הל' כג'
גב ג ד מיי ס"ג מהל' נג'

תוס' ישינים

שומרת יבם קרית לה אשתו
מעלייתא היא. הכא
פריך משום דקאמר בתר הכי
וכנסה אבא בנסוה לא נכל
לפרש כן וא"ת ולקומה
שנמחו להשיח בכותל והשיח
ביבמחו דאמרין לעיל לא קנה
וי"ל דאי"ת הדרא קשיא
לדוכתין דלא קדמה שכיבת
בעל לבעול דלא שכיבה
מקריא:

דעבד כה מאמר והשתא
פרחה מינה זיקת
יבמין וחלה עליו זיקת ארוסין
ונשואין דמאמר קתה קנין
גמור לביש והשתא לא קתה
כביאה דמחוסה מסירה
לחופה ולעולם מיירי שבא
עליה יבם בבית תמיא:

ע"י גלגול פי' ומיירי דקניא
לה בשואין ומשקה לה
בשואין אכן על ידי גלגול
נשבעת שלא ותהא בארוסין
והשתא נימא דארוסה ונשואה
תרתו מלי נשואו ותו כמו אמן
מאיש זה אכן מאיש שבה
וא"ת מ"מ תש"י דאם אמת
הדרב שנתה כשהיא ארוסה
הכי ברקן לה מיא בשואין
הלא אינו מנתק מעון וי"ל
דמי"מ כיון שאינו מויד דובר
ברקן ליה שפיר מיא. וא"ת
אי"כ לעיל כי פריך ותי ברקן
לה מיא ואלה אין האיש מנתק
מעון לישינו דמיירי כשבא
עליה בשבוג וי"ל דלעיל לא
מצי לשטיי הכי כיוון דמיירי
דקני לה בארוסין יש לו
להשמוע שלא יב עליה ובאשר
בא עלי' קרוב למיר ואינו
מנתק מעון שרתה חשבה
מנות מדקני לה אבל תבא לה
קני לה בארוסין כלל והוי
האיש מנתק מעון אפילו אם
זנתה כי לא [נלה] על דעתו
שנתה אי"כ הוי האיש מנתק
מעון:

תוס' חר

חד מקמאי

כי אחא רבין אמר כהן שעשה
מאמר ביבמתו לרי"ג אכלה
ואפי' לרי"ג דאמר משמרת
לביאה פסולה לא אכלה הי"מ
ביאה פסולה מדורבנן אכל
ביאה פסולה מדורבנן כגון זה
שאם בא עליה אחר אין בה
פסולות אלא מדורבנן אכלה.
יש לו אח חלל דיה' אינה
אוכלת אלא בחלקו אלא כגון
לה גיטה ר"י אמר אוכלת
אני"ם שאינו מאכיל במקום
אחר אפילו לרי"ם דאמר אינה
אוכלת הי"מ דיש לו להאכיל
במקום אחר אבל הכא כיון
דאינו מאכיל במקום אחר לא.
וכ"ת להאכיל בחזרת חזרת
פסקה מינה וחזרה לבי נשא
הוא אינה גביה והלכתא כ"י
יחזן:

שומרת יבם קרית לה אשתו מעלייתא היא דהא אמר רב קנה
לכל. ואע"ג דקרי לה שומרת יבם כמילתיה דרבי
יאשיה ורבי יונתן דאיירו צבא עליה יבם צבית חמי' וצבא עבד זה
מאמר התם משום דלאו אשתו מעליא היא לענין השקאה קרי לה

שפיר שומרת יבם אפילו לרב דאמר
קנה לכל דהא מנעט לה רבי יונתן
צביתא מתחת איסור ורבי יאשיה
קרי לה נמי שומרת יבם דקתני יכול
שאיני מוציא שומרת יבם כ"י משום
דלא לאו רבויא דאי"ס אי"ס הוה מנעט
לה וכן מסיק התם אצל הכה' לא
הוכיז וכן טעם שיהיה ראוי לקרותה
על ידו שומרת יבם ועוד כיון דקונה
לכל לא הוה ליה למימר שומרת יבם
וכנוסה דהך נמי כנוסה היא:

דהא אמר רב קנה לכל. וצנפל
מן הגג ומתקע או צנפלו
להטיח כסותו ליכא לאוקמה דויתן
אי"ס צן את שצבתו מצנפלי אי"ס
דמשמע מצנפלי אי"ס שנתן צן את
שצבתו משמע דפעינן צנעל כוונת
שכיבה: **רב פפא אמר האי תנא.**
פי' צנוקטרס צנעל שני לעולם דקניא
לה ואיסקתמה כשהיא ארוסה והאי תנא
הוא דלית ליה הך דרשא דונקה האי"ס
מעון ולית ליה הך דרשא שקדמה
שכיבה צנעל וקס"י דכרי"ס שבעות
(דף ה. וטס) וצנוטה (דף כה.) וצנמה
דוכתי פריך ומי צדקי לה מיא
והתניא ונקה האי"ס וכו' ולא משני
האי תנא הוא משמע דליכא מאן
דפליג ועוד מנה ליה דהאי תנא לא
צני שמתקדס שכיבת צנעל דלמא
כשצב עליה ארוסה צבית אציה איירי
ונראה כלשון ראשון צנוקטרס ושלח
שטיית ארוסה דקאמר לה שנסתמה
צבירוסין קאמר לה לא ה"ק שאלה שטיית
להיות נצדקת עליה צקניו דאירוסין
מיאו גס ללשון זה קאת קשה כיון
שפריך להביא ראייה על זה שמועיל
קיניו דאירוסין להשקמה צמיתה
דנישואין מנה ליה דהאי תנא אית ליה
האי סברא הא איכא לפרושי מקנין
לארוסה להשקמה כשהיא נשואה היינו
דקניא לה כשהיא ארוסה ואיסקתמה
ונכנסה לחופה ולא נבעלה כדפי'
מתניתין דלעיל:

ע"י ידי גלגול. לא צני' ולאפוקי
גלגול מנגלול דאי"ס אחר דלא
דמי דגלגול דאי"ס אחר ראוי להשקות

על ידו אם היה מקנה על ידו אצל
קרקעות לאו צנעל שבעה נינהו
כלל אצל מנגלול דארוסה יליף שפיר דלאו צת השקאה היא כלל ואפי'
הכי מנגלול וזות דאירוסין ו"ת ולמאי דדייקין מיניה לעיל דיש חופה
לפסולות ולא מוקמינן על ידי גלגול מנגלול שבעה וי"ל דנפקא
ליה מאיש אחר ולא הוה מפליג צין קרקעות לאיש אחר אי נמי דמשמע
ליה מאיש אחר אפילו קטן דדמי לקרקעות שאין מקנין על ידו כדחתן
צטוף פרק ארוסה (סוטה דף טו: וכן כרי"ס פי' ס"ס כד.):

אימור דאמר רבי מאיר ב"ר. גס מכאן ראייה דמשמע משמרת
לביאה פסולה חף על פי שלא היו הקידושין צעציעה:

מזה
אכתי משמרת לביאה פסולה היא לביאה החלל דהויא פסולה דאורייתא ולא אכלה ואפי'
קמכשרי שיש לו להאכיל במקום אחר אצל משמרת ליבם חלל דאין לו להאכיל דהא חלל זר הוא פסול לה ולא אכלה שנתן
לה ג'ג. כה' ליבמתו כהנת ואכתי לביאה פסולה היא משמרת וביאתה פסולה מדורבנן היא דגט מהני צה מדורבנן: אפילו לרבי אלעזר דאמר
אוכלת. הני מילי על ידי קידושין דיש לו להאכיל כי האי גוונא צמקוס אחר: אבל על ידי גירושין. דאין לו להאכיל על ידי גירושין
צמקוס אחר לא: ואם תאמר. הכא נמי יש לו להאכיל על ידי גירושין גמורים צחורת דאם היה מגרשה לגמרי היתה חזרת
לביאה אציה ואוכלת צחורמה: ובגרה תחתיו. צימי אירוסין וכ"ג אסור צחורת כדאמרין צמתניתין ומלוחו צקטנה או צנערה:
מהו

שומרת יבם קרית לה: קנה לכל. צביתא שוגג ומזיד: מיירי הוא
טעמא אלא לרב. הא דמיייתין יש חופה לפסולות לסויעה לרב
מיייתין לה דאמר לעיל יש חופה לפסולות ורב האמר לעיל קנה לכל
ולדידה לא מיתלחח היא: כגון דעבד מאמר. ואח"כ צה עליה
צנצת צבית חמי"ם: וב"ש היא דאמר.

צפרק ד' אחין (לעיל דף טז:): מאמר
קונה קנין גמור ליעשות ארוסה גמורה
והפריח את זיקת היבום ותו לא
מקניא ליה צביתא מזיד אלא צמסירת
חופה כהאש צעלמא כדאמרין צד'
אחין (שם) ומשום הכי קרי לה
שומרת יבם אפילו לאחר צבית דאי
לצ"ה לא אלים מאמר להפריח זיקת
יצמין וליחול זיקת אירוסין ונישואין
והוי קני לה צביתא וזות לגמרי: אי
הכי היינו ארוסה. גמורה וארוסה הא
תנא לה: נשואה דידיה. אשתו שלא
היתה יבמתו: דהבירה. אחיו
דציצמתו שייך לשון כניסה לישנא
אחרתא ועיקר דכוותה גבי שומרת
יבם דקשיא לך נמי צה הא לאו צת
אשקויי היא מוקמת לה נמי כגון
שצב עליה דהא כשנכנסה לחופה
ליכא לאוקומה דהא חופה ציבמה
לא שייכא: שומרת יבם קרית ב"י.
אלא לא חוקמה לשומרת יבם כשצב
עליה אלא כגון דעבד צה מאמר
ולשקדמה שכיבת צנעל לא קפדין
דהא קדמה שכיבת צנעל הראשון שהיא
צאה מכחו ומאמר קונה קנין גמור
וקרינן צה מתת אי"ס: **רב פפא אמר.**
לעולם לא תתק מיינה דיש חופה
והכא כגון דקניא לה כשהיא ארוסה
ונשאה וצא עליה והדר איסקתמה
ומשקה לה על ידי אותו קיניו והאי
תנא הוא ב"י: לישנא אחרתא אמר
רב פפא לעולם דקניא לה כשהיא
ארוסה ואיסקתמה ומשקה לה כשהיא
נשואה [ה"ג] עד שלא נבעלה ודקשיא
לך משקדמה שכיבת צנעל לבעול האי
תנא וכו' עכ"ה] ודקשיא לך אין מנוקה
מעון האי תנא הוא דלית ליה הך
דרשא וזה הוא לשון מורי והוא נראה
עיקר דללישנא קמא איכא למיפריך
אם כן מאי לא שטיית ארוסה
ואדרבה הא לא כשהיא ארוסה
איסקתמה: רב נחמן אמר. מתניתין
צדלא קניא ולא איסקתמה כשהיא
ארוסה אלא קניא לה משנשאה
ואיסקתמה ומשקה לה ע"י קיניו של

עכשיו ומנגלול עליה שבעה כל ימים שהיתה תחתיו משמרתה ונצדקה
ומכאן לגלגול שבעה מן המורה: פסלה מן התרומה. עד שצנוס:
משמרת לביאה פסולה. שיש ציד אחיו לצב עליה וצביתא וכו'
הכי דהיא משמרת לביאתו כך היא משמרת לביאת אחיו שהיא
פסולה מדורבנן דיש צביתא אחר מאמר כדתנן (לעיל דף ט:): מאמר לזו
וצעל לזו כ' וכן צב' יבמין ויבמה אחת: דאורייתא. צביתא שהיא פסולה
דאורייתא כגון אלמנה לכהן גדול: דברי הכל. צין לרבי יוחנן צין לריש
לקיש אכלה צתיומה דצי נשא דהא אפילו לרבי מאיר לא פסילי אלא
צמשמרת לביאה פסולה דאורייתא: יש. ליה היבם את חלל: לרבי
חבל לא אכלה. אפי' היא צת כהן ואע"ג דעבד צה מאמר כהן כשר
קמכשרי שיש לו להאכיל דאורייתא ולא אכלה ואפי' לרבי אלעזר ורבי שמעון כי מכשרי צאלמנה לכ"ג
לה ג'ג. כה' ליבמתו כהנת ואכתי לביאה פסולה מדורבנן היא דגט מהני צה מדורבנן: אפילו לרבי אלעזר דאמר
אוכלת. הני מילי על ידי קידושין דיש לו להאכיל כי האי גוונא צמקוס אחר: אבל על ידי גירושין. דאין לו להאכיל על ידי גירושין
צמקוס אחר לא: ואם תאמר. הכא נמי יש לו להאכיל על ידי גירושין גמורים צחורת דאם היה מגרשה לגמרי היתה חזרת
לביאה אציה ואוכלת צחורמה: ובגרה תחתיו. צימי אירוסין וכ"ג אסור צחורת כדאמרין צמתניתין ומלוחו צקטנה או צנערה:
מהו

גמ' (ל) סוטה כד: (ג) [לעיל
נ.ו.] (ג) [לעיל טו: וע"ן]
(ד) סוטה סה. (ה) קידושין ט:
תרס' (ו) ק"ל לאחיו

גמ' (ב) [לעיל טו:]
(ג) [לקמן סא.] (ד) רש"י
[ל"ג] מן
וה"א (ד) [ל"ג] מן
האירוסין בין מן
הנשואין אף וכו' וכו'
[לקמן טו:] (ה) כמובן לו:
(ו) [לקמן סז.]

הגהות הב"ח

(ב) תוס' ד"ה הא לא
אישתי וכו' דבאה אירוסין.
ג"כ בפ"ק דקידושין קא
מיבעיא ליה וע"ש דף י
ע"ה:

הגהות

מתני' ולא ישא את
מוכת עין. וכו' וכו' גרסא
רש"י ע"כ (ב"ה וכו') ודף
ס. (כ"ד"ה וכו' ע"כ):
(כ"ט מדעסו)
רש"י ד"ה בבתוליה.
כיון דבתולה ממעט
בוגרת. ל"ל כמובן: (ה)
(מלאה סז.)
תוס' ד"ה אפילו.
בפרק אלו נערות (דף
נח.). ל"ל דף כט: וע"ה
נערה הנערה וכו' שיתא
קראי וכו' עינין סס:
(ח"ו מנאסוקוין)
ד"ה אלא. גבי דף
אחר חיובי מיתות ב"ד
ואחר חיובי ברייתות
כו'. כ"ל:

תורה אור

גמ' או והוא אשה
בבתוליה יקח:
(ה"א סז.)
ב' אלקינה גרושה וחלצה
ונה את אלה לא יקח פי
אם פתחה מעמיו יקח
אשה:
(ה"א סז.)
[ו] ונתן האיש השכב עמה
לאבי הצעיר חמשים כסף
ולו תהיה לאשה תחת
אשר עמה לא יבצר שלחה
כף ימיו:

(דברים כג. טו)
רש"י דו ויאמר יהודה
התמר פתחו שובי אלקינה
בית אביך עד יגרש שלחה
כפי פי אפרן מות גם
הוא באהיו ונתקד התמר
ותשב בית אביה:
(גרסאות נח.) (ה)

מהו. לכונסה משבגרה או לא: צמר קיחה דאירוסין אזלינן וסריא
ליה או צמר נישואין אזלינן וכיון דבגרה אסירה ליה: מן האירוסין
בשרות. אלמא בפסול כהונה צמר נישואין אזלינן מדלא פסיל אלמנה
שנתארסה לכ"ג ומת: יבנות. אלמא צמר אירוסין אזלינן: שאני התם
דבתיב אשה. כי אם בתולה מעמיו
יקח אשה והאי אשה קרא יתירה הוא
ומיניה מרצין לקמן צפירקין (דף סז.)
דאם אירס אלמנה ונתמנה להיות כהן
גדול יבנות: אחת ולא שתיים. מירולא
הוא אחת יש לך לרבות ולא שתיים:
הא אישתני גופה. בוגרת נשמה
גופה מן אירוסין לנישואין אלמנה לא
נשמת: מתני' ולא ישא את
הבוגרת. פלוגתייהו מפרש בגמ':
גמ' פשיטא. אלמנה סתמא משמע:
מתמר. שכי אלמנה (גרסאות נח.):
דומיא דגרושה. ובגרושה פשיטא ליה
סתמא היא דלית לך למילף כדלפינן
ג"ש באלמנה: בתולה. אי הוה כתיב
בתולה יקח מקלח בתולים משמע והאי
מיסמרי בוגרת סתמא דכתיב בתולה
מיסמרי בוגרת משמע דבעינן כל
בתוליה. בבתוליה. צ"ת יתירה
משמע הכי למדרש במקום בתוליה
דהיינו כדרכה אם נבעלה נפסלה לכ"ג
אכל צבעילה שלא כדרכה לא דלמיסר
בעולה שלא כדרכה ליכא למימר
מהאי קרא ולמידרש עד שיהו כל
בתוליה קיימין ואפילו שלא כדרכה
כדדרישין ליה אליבא דרבי אלעזר
כיון דבתולה ממעט בוגרת כ"ש בעולה
שלא כדרכה הלכך כי אחא קרא
למיסרי אחא וכדדרישין: ורבי אלעזר
ורבי שמעון פברי. אי הוה כתיב
בתולה שלימה משמע ומיסקר בוגרת
השתא דכתיב בתולה אפילו מקלח
בתולים משמע לרבות בוגרת:
בבתוליה. צ"ת יתירה משמע סתמא
בבתוליה שלא אצדה מהם כלום על
ידי בעילה בין כדרכה בין שלא כדרכה
וכיון דאיתרביא בוגרת להיתירא
אינטיין למיסקר בעולה שלא כדרכה:
פסולה לבחונה. לכ"ג שמאווה על
הבתולה אכל להדיט אפילו כדרכה
כשרה ואין זונה אלא הנבעלת לאסור
לה: ולו תהיה לאשה. במאנס נערה
בתולה כתיב: פרט לאלמנה. מן
האירוסין וזה המאנס כ"ג הוא או
גרושה או חלוצה מן האירוסין היא
אם כהן הדיוט הוא: חיובי דמי.
הך ביאת אונס שזא עליה כהן
גדול זה: תיפוק ליה דהויא לה
בעולה. ומניא לקמן אונס עזמו

מהו בתר נישואין אזלינן או בתר אירוסין
אזלינן א"ל תניתיה (ב) נתארמלו או נתגרשו מן
הנישואין פסולות מן האירוסין כשרות אמר ליה
לשווייה חללה לא קמיבעיא לי דביאה היא
דמשווייה חללה כי קמיבעיא לי איהוא אשה
בבתוליה יקח מאי קיחה דקדושין בעינן או
קיחה דנישואין בעינן אמר ליה הא נמי
תניתיה (ג) אירס את האלמנה ונתמנה להיות
כהן גדול יבנות שאני התם דכתיב יקח אשה
הכא נמי כתיב אשה אחת ולא שתיים ומה
ראית יהא אישתני גופה והא לא אישתני
גופה: מתני' יכהן גדול לא ישא אלמנה בין
אלמנה מן האירוסין בין אלמנה מן הנישואין
ולא ישא את הבוגרת ר' אלעזר ור' שמעון
מכשירין בבוגרת (ד) ולא ישא את מוכת עין:
גמ' תנו רבנן באלמנה לא יקח בין אלמנה
מן האירוסין בין אלמנה מן הנישואין פשיטא
מהו דתימא לילף אלמנה אלמנה מתמר
מה להלן מן הנישואין אף כאן מן הנישואין
קמ"ל ואימא הכי נמי דומיא דגרושה מה
גרושה יבין (ה) מן הנישואין בין מן האירוסין
אף אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנישואין:
ולא ישא את הבוגרת: (ו) תנו רבנן והוא אשה
בבתוליה יקח פרט לבוגרת שכלו לה
בתוליה דברי ר' מאיר ר' אלעזר ור' שמעון
מכשירין בבוגרת במאי קא מיפלגי (ז) רבי
מאיר סבר בתולה אפילו מקצת בתולים
משמע בתוליה עד דאיכא כל הבתולים
בבתוליה בכדרכה אין שלא כדרכה לא
ורבי אלעזר ורבי שמעון סברי בתולה בתולה
שלימה משמע בתוליה ואפי' מקצת בתולים
בבתוליה עד שיהיו כל בתוליה קיימין בין
בכדרכה בין שלא כדרכה אמר רב יהודה
אמר רב יבעלה שלא כדרכה פסולה לכהונה
מתיב רבא (ח) ולו תהיה לאשה ב' באשה הראויה
לו פרט לאלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה
לכהן הדיוט היכי דמי אלימא בכדרכה מאי
איריא משום אלמנה תיפוק ליה משום
דהויא לה בעולה אלא לאו שלא כדרכה
ומשום אלמנה אין משום בעולה לא
הא

מהו בתר נישואין אזלינן. מתוך פירוש הקונטרס משמע דשמואל
ידע דמיבעיא ליה אם מותר לכונסה משבגרה או לא אע"ג
דמתניתין לא איירי באיסור קיחה מ"מ שמואל הוה מדמי איסור קיחה
לאיסור חללה וקשה לר"י דמעיקרא פשט ליה שמואל דצטר נישואין
אזלינן וצטר הכי פשט ליה דצטר
אירוסין אזלינן ועוד דלא הוה ליה
למימר לשווייה חללה לא קמיבעיא לי
כיון דהיה נמי ידע דלא קמיבעיא לי
ליה אלא לענין קיחה חללה שהיה
מדמה זה לזה והכי הוה ליה למימר
שאני איסור קיחה מאיסור חללה
וגראה לר"י דשמואל היה סבר
דמיבעיא ליה אי חשיב ליה לר"מ
משמרת לביאה פסולה כיון שהקידושין
היו צהיתר או לא והיה יכול להשיבו
דזו ביאה כשרה היא דמותר לכנס
דקאמר צמון אלא לפי דבריו
סצור לאסור לכנס משיב לו
מנינא דמן הנישואין פסולות וכיון
דעיקר חללות מן הנישואין סצור
הוא דצטר נישואין אזלינן אפי' הו
הקידושין צהיתר: הא לא אישתני
גופה. קודם נישואין אחר שנתמנה
להיות כ"ג וה"ה אם אירס בוגרת או
קטנה ובגרה ואפי' נתמנה להיות
כהן גדול ואלמנה ואלמנה כ"ג זוגה הוא
לדא יבנות דנשמה הגוף אחר
שנתמנה ול"ע אם אחר שנתמנה
נעשית מוכת עין או בעולה אי הו
נשמה הגוף ולא יבנות או לא וקלח
משמע בפ"ק דקדושין (דף י.) דלא
חשיבא בעולה אישתני גופה דקאמר
אי תחלת ביאה קונה יכול כ"ג לקדש
בביאה ואי חשבו כלישתני גופה היאך
יבנות והלא בעולה היא צשעת נישואין
אם תהא דביאה אירוסין (ה) עושה
ומיאה צפ' אלו נערות (כמובן נח):
(ט) חשיב בעולה שינוי הגוף גבי הא
דפריך אדרבה בתולה בתולה לגזירה
שוה שהרי אני קורא בה נערה אשר
לא אורסה ומשני הא אישתני גופה
הא לא אישתני גופה והא דאמר ר' צפ'
נערה כמתובת (דף מה. טז) ודלמא
כי חדיית רחמנא היכא דלא אישתני
גופה שלא בגרה החס שהיתה כבר
בעולה מן הבעול לא חשיב שינוי
הגוף צבעילת צעל ובעילת צעל
אע"ג דהו שינוי הגוף התם לא איירי
אלא בנשמה הגוף אחר העצירה.
[וע"ש חוס' כמובן מה. ד"ה דלמא]:

דוקא מן הנשואין ו"ל דלמחרת מקשינן ועוד אר"י דגרושה הויה
אף מן האירוסין כמו גרושה דכהן הדיוט ואל"ג דבהשולח (גיטין מה. טז) (סס)
הא
אמר רב יהודה אמר רב
נבעלה שלא כדרכה
פסולה לכהונה פי' לכ"ג מתיב
רבה ולו תהיה לאשה באשה
הראויה לו פרט לאלמנה לכ"ג
הגרושה וחלוצה לכהן הדיוט
ה"ד אלימא כדרכה מאי איריא
משום אלמנה תיפוק ליה דה"ל
בעולה. פירוש הא תניא לקמן
אנוסת עצמו ומפחת עצמו לא

מה א מתי פ"ו מהל' אקרי
ביאה הל' יב סמנ' לאוין קשה
ועיין פי':
ג ב מתי שם הל' ח':
ג ד מתי שם הל' ט':
ג ה מתי שם הל' י':
ג ו מתי שם הל' י"א ט"ש"ע
לה"ע סימנ' ו סעיף א':
סא ז מתי שם הל' י"ב:
סב ח מתי שם הל' י"ג מהל'
נערה בתולה הל' ה סמנ'
לאוין פד ט"ש"ע לה"ע סי'
קטו סעיף ד':

תוס' ישנים

ב"ג שקדש את הקטנה ובגרה
תחתיה מהו בתר אירוסין
אזלינן ושריא ליה או בתר
נישואין אזלינן ואסורה. ופשיט
מן האירוסין כשרות אלמא
מדלא פסילין מאירוסין דבתר
נישואין אזלינן ותימה דהשתא
פשיטא דבתי נישואין
אזלינן ולקמן פשיטא ליה
דבתי אירוסין אזלינן מההיא
דנתמנה להיות כ"ג יבנות.
וע"ק דקאמר לשווייה חללה
לא קא מבעיא ליה משמע דר'
יוחנן היה סבור דרבי חייה בני
לשווייה חללה ולפי"ה הלא לא
מיירי כלל לשווייה חללה אלא
לענין אם אסורה לו או מותרת
אכן שהיה מדמה איסור
חללות לאיסור קיחה והל"ל
שאני איסור חללה מאיסור
קיחה וראה דודאי ס"ד לר'
יוחנן דר' חייה קא בעי לענין
חללות ופשיטא ליה דאסור
לכונסה. אכן דבאן קבעי לר'
מאיר דאמר משמרת לביאה
פסולה לא אכלה ולכן קבעי
היכא דקדשה קטנה ובגרה אי
בתי נישואין אזלינן והיא ביאה
ולא אכלה או דלמא לא.
ופשיט לה מגופה דמתני'
דאזלינן בתי נישואין וקא"ל
לשווייה חללה לא קא מבעיא
ליה (י) כיון דס"ד דפשיטא ליה
שאסור לכונסה דודאי בזה
אנכי מספק אי שרי לכונסה אי
לא אי קיחה דאירוסין או קיחה
דנישואין ופשיט ליה מההוא
דיבנות דקיחת אירוסין קאמר
קרא וא"כ מ"מ הדרין קושין
לרובתא דמעיקרא פשיט לה ר'
יוחנן מההיא דמתני' דבתי
נישואין אזלינן ולכן פשיט ליה
דאסור לכונסה והשתא קא
פשיט מההיא דיבנות דשרי
לכונסה וי"ל דלעיל לא קא
פשיט אלא לדברי לאשר עלה
כדעתו דרבי חייה היה שאולו
ממנו לשווייה חללה ועל כן
היה ר' יוחנן סבור שהיה פשיט
לר' חייה שאסור לכונסה ועל
כן היה משיב לו לפי דעתך
שפשיט לך דאסור לכונסה
ומיבעיא לך אי חשיבין לה
לפסול מתירמה כיון
דהאירוסין הוו בכשרות הא
ודאי בתי נישואין אזלינן והו
נישואי פסולות אבל ר' יוחנן
אליבא דנפשיה סבר דשרי
לכונסה כמו שהושיב לו לבסוף
דקיחה דאירוסין קאמר קרא:

(א) נראה דל"ל ודלא ס"ד דפשיטא
ליה שאסור לכונסה אלא דזה אנכי
מסופק.

תוס' חד

תוס' חד
מקמאי
אמר רב יהודה אמר רב
נבעלה שלא כדרכה
פסולה לכהונה פי' לכ"ג מתיב
רבה ולו תהיה לאשה באשה
הראויה לו פרט לאלמנה לכ"ג
הגרושה וחלוצה לכהן הדיוט
ה"ד אלימא כדרכה מאי איריא
משום אלמנה תיפוק ליה דה"ל
בעולה. פירוש הא תניא לקמן
אנוסת עצמו ומפחת עצמו לא

אבל הא הואיל ואסורה וקיימא אימא לא קא משמעין. תימנה הא שמעיין לה מאלמנה לכהן גדול דאסורה וקיימא לבעל ואפי' הכי אינטיקין קרא דכי תשטה אשתו למעוטי^(א) הא לאו הכי הוה שותה וכן על מה שאמר^(ב) איש אמר משתיה ממעט לה קרא אבל נאסרה על ידי בן תשע שנים ויום אחד אע"פ שאינו איש שהכי ציאתו פוסלת בתרומה כדליתא בפרק אלמנה (בימות דף סח.) ונסקלת הערוה על ידו כדליתא ב' ד' מיתות (פנהדרין דף נה:) ומקומו בפרק יואל דופן (נה דף מה.) דומיא דכל עריות מנקלה על ידן דלא אינטיקין לאשמעיין אלא דשותות אבל דנאסרו פשיטא וכי משום דעריות נינהו גריעי:

שחוף. פירש רבינו חננאל שאינו צועל^(א) כדרכו ואינו מזריע דתניא^(ב) איהו מרות אשך זה הקלטיים שנכנס רוח באשכיו דברי ר"ע רבי ישמעאל אומר זה השחוף תימנה אמאי נקט שמואל שחוף ולא נקט סריס ושמה שחוף הוה רבותא טפי:

אבל הא הואיל ואסורה וקיימא אימא לא קא משמעין. תימנה הא שמעיין לה מאלמנה לכהן גדול דאסורה וקיימא לבעל ואפי' הכי אינטיקין קרא דכי תשטה אשתו למעוטי^(א) הא לאו הכי הוה שותה וכן על מה שאמר^(ב) איש אמר משתיה ממעט לה קרא אבל נאסרה על ידי בן תשע שנים ויום אחד אע"פ שאינו איש שהכי ציאתו פוסלת בתרומה כדליתא בפרק אלמנה (בימות דף סח.) ונסקלת הערוה על ידו כדליתא ב' ד' מיתות (פנהדרין דף נה:) ומקומו בפרק יואל דופן (נה דף מה.) דומיא דכל עריות מנקלה על ידן דלא אינטיקין לאשמעיין אלא דשותות אבל דנאסרו פשיטא וכי משום דעריות נינהו גריעי:

שחוף. פירש רבינו חננאל שאינו צועל^(א) כדרכו ואינו מזריע דתניא^(ב) איהו מרות אשך זה הקלטיים שנכנס רוח באשכיו דברי ר"ע רבי ישמעאל אומר זה השחוף תימנה אמאי נקט שמואל שחוף ולא נקט סריס ושמה שחוף הוה רבותא טפי:

אבל הא הואיל ואסורה וקיימא. תימנה מאי קמ"ל רב הונא^(א) והא מתני' היא ע"י כל עריות מקנין וי"ל דהכי פירושו מי שנאסר בכל צת ישראל ע"י צעילת זנות אפילו אינה קרובתו יאל עובד כוכבים דבלאו הכי כל צת ישראל מתסרה וקיימא לגביה: **יצא** עובד כוכבים שאין לו א"מנות וגירושין בה. פירש רש"י דנפקא לן מדכתיב אשר ינאף את אשת רעהו פרט לאשת אחרים תימנה והא נפקא לן בקידושין בפרק האומר^(ב) מלא תחתן עם וכמדומה ללא אחי קרא פרט לאשת אחרים אלא למעוטי ישראל הבא על העובדת כוכבים אשת עובד כוכבים וקמ"ל אע"ג דצעולת צעל יס להן^(ג) ישראל צעובדת כוכבים פטור^(ד):

למעוטי בהמה. תימנה דהכל משמע דזנות תליא מילתא אס כן רבא דאמר צפ' הבא על יבמתו (בימות דף נד.) דיש זנות לכהנה מתני' למעוטי מאי וכי אית לן למימר דל"ל^(א) דשמואל או דרז הונא^(ב):

מנא הא מילתא דאמרי רבנן אין זנות בבהמה. ה"ג צפ' כל האסורין (תמורה נ:.) מנא הא מילתא^(א) דאין זנות לכהנה אמר ליה לא ישתמיט^(ב) קרא ונכתוב אחת זונה וכלב אי"ל הכי אתנן כלב וכו': **אלא** מאן דאמר העראה זו נשיקה מאי איכא למימר והיינו שמואל צפ' הבא על יבמתו (בימות דף נה:) והכל אליזיה דשמואל נמי מסקינן ותימנה אדרבה איפכא מסתברא למאן דאמר העראה זו נשיקה ותשיבה ביאה גבי שאר עריות היינו דאינטיקין קרא הכא למעוטי אלא למנ"ד העראה זו הכנסת עטרה אבל נשיקה ולא כלום היא היינו דאיתי קרא למעוטי נשיקה אלא למאן דאמר העראה זו נשיקה מאי איכא למימר לעולם לשקינא לה דרך אברים ומהו דתימא בקפידא דבעל תליא רחמנא ובעל הא קא קפיד קמושמע לן אמר שמואל ישא אדם דומה

שבת זרע צ"ה. כיון דאמר מנקין ע"י שחוף: לשקינא צ"ה ש"א בדרבה. אל תסתרי עמו להבעל שלא כדרכה: משכבי אשה בתיב. הוקשו שני משכבותיה לכל דברים וכיון דנאסרת עליו אמאי לא הוה קנינו: דרך אברים פריצותא בעלמא הוא. שוכב עמה בקירוב צעור^(א) פריצותא מי קאמר רחמנא. אשה על צעלה צהכי וכיון דלא מתסרה עליה צהכי פשיטא דלאו קנינו הוא: בנשיקה. משיק השמש צלותו מקום: היינו דאתא קרא למעוטי. ללא תימנה העראה היא: אלא מאן דאמר. ביצמות (דף נה:) העראה האמורה צמורה שהיא כגמר ביאה בכל העריות כדכתיב (ויקרא כ.) את מקורה הערה את שארו הערה זו נשיקה מאי איכא למימר מניח למימר דאתא קרא למעוטי הלל כגמר ביאה היא לכל דבר חוץ משפחה חרופה^(ב): בקפידא דבעל תליא. דכתיב^(ג) וקניא ובעל הא חזין ליה דקפיד שהרי קניא לה על כך: דומה

מהו דתימא נטמאה נטמאה שני פעמים. אמורים צפרשה ודרשינן ליה לקמן (דף ק:) אחד לבעל ואחד לבעל היכא דמתסרה אבעל צהא סתירה משמע קרא דנהוג צה דין סוטה אבל הא דאסורה כו': קמ"ל. דכי אתא קרא לגופיה אתא דהיכא דאינו קרוב לה נאסר עליה על ידי קנינו זה ולאו למעוטי קרובים אתא: איש אמר רחמנא. ושכב איש אומה: שחוף. שצטרו נשקף וכלה ויבש ואין בו כח ובתורת כהנים^(א) בקלות שנינו דוגמתו יש לך אדם שהוא חולה ומוטל צמטה אבל צטרו שמור עליו תלמוד לומר את השפחה מלמד שצטרו נשקף: מקנין על ידו ב"י. כמו והיין צה מקנין על ידו פשיטא: ופיס' בתרומה פשיטא. אס הוא אחד מן הפסולים הממללין את האשה כגון עובד כוכבים ועד"ל חלל נתין וממזר דקיימא לן בקדושין^(ב) וביצמות^(ג) (ה) דפסולין האשה צביאתן מוצת כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה למי שזר אללה פסלה: צ"ה יהא צ"ה וצ"ה. מללא כתיב לא יחל דרשינן^(ד) שני מילולין אחד לה ואחד לזרעה: דאית צ"ה זרע מוצ"ה. את האשה צביאתו דלית ליה זרע לא יחלל: קא משמעין. שמואל דפוסל שמעיין ליה מהא דאמר מקנין^(א) על ידי שחוף: ובת בהן כי תדירא צ"ה זר וכו'.

ומיניה נפקא לן דפסולין פסלי לאשה צביאתן ומדאפקיה צלשון הויה נדרוש דאית ליה הויה מי שקידושין מופסין צה כגון ממזר נתין ומלל פסלי אבל עובד כוכבים ועבד הרי נפסלו עובד כוכבים אין לו קידושין צישראל דכתיב (ויקרא כ.) איש אשר ינאף את אשת רעהו ומניא צנסהדרין (דף נב:) פרט לאשת (ב) אחרים אלמלא לית להו אישות עבד עם החמור כתיב צהו עם הדומה לחמור^(א): מי שיש צ"ה א"מנות וגירושין בה. הוא דכי אין לה זרע ממנו ושבה אל בית אביה מלחם אביה תאכל^(ב) דלא פסלה צביאתו יאלו עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות וגירושין צה שלא תפסו לו צה קידושין וכשמת אין סס אלמנות עליה וביצמות פריך אימא לקולא דמי שיש לו אלמנות וגירושין הוא דכי אית לה זרע לא תיכול אבל עובד כוכבים ועבד אפי' אית לה זרע מיניה תיכול והסס משני לה צהצא על יצמות^(א) ומיהו שמעיין [ליה מיהא] דמקנין ע"י עובד כוכבים: וא"א. מי שאינו איש דמתני' למעוטי (א) צהמה: דאין זנות בבהמה. אינה נעשית זונה צבעילת צהמה ואינה נאסרת על צעלה: אתנן זונה. נתן טלה צלחמנה: מוזיר ב"ב. החליף כלב צטלה: אתנן ב"ב. שחם אדם אומר לוונה הליך טלה והבעלי לכלבי: מוזיר זונה. היתה לו שפחה זונה והחליפה צטלה ומדקאמרני' אתנן כלב מותר מכלל דלאו זנות הוא דאי זנות הוא הוה חילל עלה שם אתנן: וא"א

מהו דתימא נטמאה נטמאה שני פעמים. אמורים צפרשה ודרשינן ליה לקמן (דף ק:) אחד לבעל ואחד לבעל היכא דמתסרה אבעל צהא סתירה משמע קרא דנהוג צה דין סוטה אבל הא דאסורה כו': קמ"ל. דכי אתא קרא לגופיה אתא דהיכא דאינו קרוב לה נאסר עליה על ידי קנינו זה ולאו למעוטי קרובים אתא: איש אמר רחמנא. ושכב איש אומה: שחוף. שצטרו נשקף וכלה ויבש ואין בו כח ובתורת כהנים^(א) בקלות שנינו דוגמתו יש לך אדם שהוא חולה ומוטל צמטה אבל צטרו שמור עליו תלמוד לומר את השפחה מלמד שצטרו נשקף: מקנין על ידו ב"י. כמו והיין צה מקנין על ידו פשיטא: ופיס' בתרומה פשיטא. אס הוא אחד מן הפסולים הממללין את האשה כגון עובד כוכבים ועד"ל חלל נתין וממזר דקיימא לן בקדושין^(ב) וביצמות^(ג) (ה) דפסולין האשה צביאתן מוצת כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה למי שזר אללה פסלה: צ"ה יהא צ"ה וצ"ה. מללא כתיב לא יחל דרשינן^(ד) שני מילולין אחד לה ואחד לזרעה: דאית צ"ה זרע מוצ"ה. את האשה צביאתו דלית ליה זרע לא יחלל: קא משמעין. שמואל דפוסל שמעיין ליה מהא דאמר מקנין^(א) על ידי שחוף: ובת בהן כי תדירא צ"ה זר וכו'.

מהו דתימא נטמאה נטמאה שני פעמים. אמורים צפרשה ודרשינן ליה לקמן (דף ק:) אחד לבעל ואחד לבעל היכא דמתסרה אבעל צהא סתירה משמע קרא דנהוג צה דין סוטה אבל הא דאסורה כו': קמ"ל. דכי אתא קרא לגופיה אתא דהיכא דאינו קרוב לה נאסר עליה על ידי קנינו זה ולאו למעוטי קרובים אתא: איש אמר רחמנא. ושכב איש אומה: שחוף. שצטרו נשקף וכלה ויבש ואין בו כח ובתורת כהנים^(א) בקלות שנינו דוגמתו יש לך אדם שהוא חולה ומוטל צמטה אבל צטרו שמור עליו תלמוד לומר את השפחה מלמד שצטרו נשקף: מקנין על ידו ב"י. כמו והיין צה מקנין על ידו פשיטא: ופיס' בתרומה פשיטא. אס הוא אחד מן הפסולים הממללין את האשה כגון עובד כוכבים ועד"ל חלל נתין וממזר דקיימא לן בקדושין^(ב) וביצמות^(ג) (ה) דפסולין האשה צביאתן מוצת כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה למי שזר אללה פסלה: צ"ה יהא צ"ה וצ"ה. מללא כתיב לא יחל דרשינן^(ד) שני מילולין אחד לה ואחד לזרעה: דאית צ"ה זרע מוצ"ה. את האשה צביאתו דלית ליה זרע לא יחלל: קא משמעין. שמואל דפוסל שמעיין ליה מהא דאמר מקנין^(א) על ידי שחוף: ובת בהן כי תדירא צ"ה זר וכו'.

(א) [לקמן כמ.], (ב) ימות מה. ע"ג סח: קדושין מה. (ג) ימות נט: ממורה (ד) ימות נה: (ה) ג"ז סס, (ו) בחוקתי פ"ד ה"ג, (ז) יבמות סח: קידושין עה: (ח) (דף סח.) ע"ג, (ט) (דף סח.) חמורה דף ה: (י) קידושין דף סח, (יא) יבמות נה סע"א, (יב) במדבר ה יד, (יג) בספרי מובא ברש"י לעיל כד. ד"ה לא שוחות, (יד) [מוספסא דביצמות פ"ה], (טו) [דף סח:] (ט) סנהדרין נ"ג, (טז) [וע"י היעצ מוס' סנהדרין נב: ד"ה פרט לאשם אחרים ומסק' קדושין כ"ה ד"ה אשת], (יז) סנהדרין ע"ג, (יח) כ"ה ממילה ט"ו, (יט) קידושין ע"ה ע"ב.

הנהגות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ופוסל וכו' וביצמות דפסלי וכו' האשה: (ב) ד"ה וצ"ה כהן וכו' פרט לאשת נכדו אלמלא: (ג) ד"ה ואלו מי וכו' למעוטי מאי למעוטי צהמה:

ליקוטי רש"י
ואחד צביעל. שאסורה לבעול אס ימות צעלה או יגרשנה [לעיל ב.]. והמשך ב"ח כ"ו.

הנהגות וצינונים
(א) יבמות נט ע"ב חמורה ל ע"א [וביבמות איתא ויתנן ע"ש וצ"ע] (גליון:) צ"ל שמעיין ליה מיהא דמקנין (מהרש"ל:) [ג] צ"ל [בא"מנה צ"ב"ג דף סט.] (גליון:) [ד] דרך אברים. שוכב עמה בקירוב בשר ופריצותא בעלמא הוא: כצ"ל (מנחת סוטה:) [ה] יוכן על מה שאמר ע"י מהרש"ל ומהר"א כפי תיבות אלו. והמנחת סוטה מחוקק, ותיבת "שותה" הס"ד זמ"ד "איש" (וכ"כ בתפא"צ עיי"ש:) [ו] בערך ערך שחוף (ב) איתא בשם ר"ח דבועל כדרכו וכו': [ז] כ"ה בגמ' כתיב במקום רב "המנוגא": [ח] ד"ה ליה (רפ"י): [ט] צ"ל המנוגא (גליון) אמנם בגמ' כתיב איתא רב "הנוגא" וזו היא גירסת תוס' (עין גם לעיל ב"ה אכל ה"ב) וצ"ל בהגהת זו: [י] [ובש"ס שלפנינו וכן בתוס' שם בתמורה איתא מנח הא מילתא דאמרי רבנן] (גליון:) [יא] לא גי'שמי' (רפ"י): [יב] וכלב תניא נמי הכי (רפ"י):

תורה אור השלם
(א) וצ"ה גליון רוח קנאה וקנאה את אשתו והוא נטמאה או צ"ה גליון רוח קנאה וקנאה את אשתו והוא לא נטמאה: (ב) [במדרש ה' יד] (ג) והשקה את הפנים והיתה אם נטמאה ותקעל מעל באישה ובאזר בה הפנים המאריים למרים

וצבתה במנה ונפלה ורבה והיתה האשה לאלה בקרב עמיה: (ב) [במדרש ה' יד] (ג) ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלב מעיני אישה ונסתרה (היא נטמאה וע"ה) והוא לא נהפשה: (ב) [במדרש ה' יד] (ד) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' כבודי: (ה) ויבית בהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקרשים לא תאכל: (ו) ויבית בהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבת אל בית אביה בעניניה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: (ז) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יי' אלקיך לכל זכר כי תועבת יי' אלקיך גם שניהם: (ח) [ב"ב כ"ו] (ט) [ויקרא כ"ו] (י) [ויקרא כ"ו] (יא) [ויקרא כ"ו] (יב) [ויקרא כ"ו]

וצבתה במנה ונפלה ורבה והיתה האשה לאלה בקרב עמיה: (ב) [במדרש ה' יד] (ג) ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלב מעיני אישה ונסתרה (היא נטמאה וע"ה) והוא לא נהפשה: (ב) [במדרש ה' יד] (ד) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' כבודי: (ה) ויבית בהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקרשים לא תאכל: (ו) ויבית בהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבת אל בית אביה בעניניה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: (ז) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יי' אלקיך לכל זכר כי תועבת יי' אלקיך גם שניהם: (ח) [ב"ב כ"ו] (ט) [ויקרא כ"ו] (י) [ויקרא כ"ו] (יא) [ויקרא כ"ו] (יב) [ויקרא כ"ו]

וצבתה במנה ונפלה ורבה והיתה האשה לאלה בקרב עמיה: (ב) [במדרש ה' יד] (ג) ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלב מעיני אישה ונסתרה (היא נטמאה וע"ה) והוא לא נהפשה: (ב) [במדרש ה' יד] (ד) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' כבודי: (ה) ויבית בהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקרשים לא תאכל: (ו) ויבית בהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבת אל בית אביה בעניניה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: (ז) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יי' אלקיך לכל זכר כי תועבת יי' אלקיך גם שניהם: (ח) [ב"ב כ"ו] (ט) [ויקרא כ"ו] (י) [ויקרא כ"ו] (יא) [ויקרא כ"ו] (יב) [ויקרא כ"ו]

וצבתה במנה ונפלה ורבה והיתה האשה לאלה בקרב עמיה: (ב) [במדרש ה' יד] (ג) ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלב מעיני אישה ונסתרה (היא נטמאה וע"ה) והוא לא נהפשה: (ב) [במדרש ה' יד] (ד) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' כבודי: (ה) ויבית בהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקרשים לא תאכל: (ו) ויבית בהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבת אל בית אביה בעניניה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: (ז) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יי' אלקיך לכל זכר כי תועבת יי' אלקיך גם שניהם: (ח) [ב"ב כ"ו] (ט) [ויקרא כ"ו] (י) [ויקרא כ"ו] (יא) [ויקרא כ"ו] (יב) [ויקרא כ"ו]

וצבתה במנה ונפלה ורבה והיתה האשה לאלה בקרב עמיה: (ב) [במדרש ה' יד] (ג) ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלב מעיני אישה ונסתרה (היא נטמאה וע"ה) והוא לא נהפשה: (ב) [במדרש ה' יד] (ד) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' כבודי: (ה) ויבית בהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקרשים לא תאכל: (ו) ויבית בהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבת אל בית אביה בעניניה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: (ז) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יי' אלקיך לכל זכר כי תועבת יי' אלקיך גם שניהם: (ח) [ב"ב כ"ו] (ט) [ויקרא כ"ו] (י) [ויקרא כ"ו] (יא) [ויקרא כ"ו] (יב) [ויקרא כ"ו]

וצבתה במנה ונפלה ורבה והיתה האשה לאלה בקרב עמיה: (ב) [במדרש ה' יד] (ג) ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלב מעיני אישה ונסתרה (היא נטמאה וע"ה) והוא לא נהפשה: (ב) [במדרש ה' יד] (ד) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' כבודי: (ה) ויבית בהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקרשים לא תאכל: (ו) ויבית בהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבת אל בית אביה בעניניה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: (ז) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יי' אלקיך לכל זכר כי תועבת יי' אלקיך גם שניהם: (ח) [ב"ב כ"ו] (ט) [ויקרא כ"ו] (י) [ויקרא כ"ו] (יא) [ויקרא כ"ו] (יב) [ויקרא כ"ו]

וצבתה במנה ונפלה ורבה והיתה האשה לאלה בקרב עמיה: (ב) [במדרש ה' יד] (ג) ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלב מעיני אישה ונסתרה (היא נטמאה וע"ה) והוא לא נהפשה: (ב) [במדרש ה' יד] (ד) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' כבודי: (ה) ויבית בהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקרשים לא תאכל: (ו) ויבית בהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבת אל בית אביה בעניניה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: (ז) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יי' אלקיך לכל זכר כי תועבת יי' אלקיך גם שניהם: (ח) [ב"ב כ"ו] (ט) [ויקרא כ"ו] (י) [ויקרא כ"ו] (יא) [ויקרא כ"ו] (יב) [ויקרא כ"ו]

וצבתה במנה ונפלה ורבה והיתה האשה לאלה בקרב עמיה: (ב) [במדרש ה' יד] (ג) ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלב מעיני אישה ונסתרה (היא נטמאה וע"ה) והוא לא נהפשה: (ב) [במדרש ה' יד] (ד) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' כבודי: (ה) ויבית בהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקרשים לא תאכל: (ו) ויבית בהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבת אל בית אביה בעניניה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: (ז) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יי' אלקיך לכל זכר כי תועבת יי' אלקיך גם שניהם: (ח) [ב"ב כ"ו] (ט) [ויקרא כ"ו] (י) [ויקרא כ"ו] (יא) [ויקרא כ"ו] (יב) [ויקרא כ"ו]

וצבתה במנה ונפלה ורבה והיתה האשה לאלה בקרב עמיה: (ב) [במדרש ה' יד] (ג) ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלב מעיני אישה ונסתרה (היא נטמאה וע"ה) והוא לא נהפשה: (ב) [במדרש ה' יד] (ד) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' כבודי: (ה) ויבית בהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקרשים לא תאכל: (ו) ויבית בהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבת אל בית אביה בעניניה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: (ז) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יי' אלקיך לכל זכר כי תועבת יי' אלקיך גם שניהם: (ח) [ב"ב כ"ו] (ט) [ויקרא כ"ו] (י) [ויקרא כ"ו] (יא) [ויקרא כ"ו] (יב) [ויקרא כ"ו]

קדושה. הלכות איסורי ביאה פי"ז פ"ח

הוא משום דאמרינן בגמרא דבר ברור וכבר נחבא פכ"ד מהלכות אישות שאין כופין הצעל לגרש אשתו עד שיבאו שני עדים ויעידו שזינתה ברצונה. ומ"ש רבינו כאן או בהודאת פיה לומר דבהודאת פיה אסרינן לה לכהונה יחבא פי"ח:

פי"ח א מפי השמועה למדנו וכו'. מ"ש רבינו שכל שאינה בת ישראל היא קרויה זונה ור"ל אעפ"י

שנחגיגה יחבא לפנינו בזה הפרק. ומ"ש או בת ישראל שנבעלה לאדם שהיא אסורה להנשא לו או לחלל הוא מן הברייתא המפורשת בפרק אלמנה לכו"ג (דף ס"ח.) זן ט' שנים ויום אחד גר עמוני ומואבי מזרי ואדומי כותי נמין חלל וממזר שבאו על הכהנת על הלוי [ועל] הישראלית פסלן ואמרו שם מנא ה"מ אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא ונת כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה פסלה וכו' אשכחן כהנת לויא וישראלית מנא לן וכו' מנת ונת וכו' אשכחן לתרומה לכהונה מנא לן וכו' ק"ו מגרשה ומה גרשה שנותרת בתרומה אסורה לכהונה זו שאסורה בתרומה אינו דין שפסולה לכהונה והקשו וכי מזהירין מן הדין ותירלו גלויי מילתא בעלמא היא ומפורש בקידושין פרק עשרה יוחסין שהוא זונה מחייבי לאוין וכן נחבא בהרבה מקומות בחייבי לאוין כגון פלוג דכא וכרות שפכה ונחבא דברי רבינו. אבל הר"א ז"ל כתב בהשגות שהחלל פוסל אותה לתרומה משום דכתיב לא יחלל זרעו

מקיש זרעו לו מה הוא מחלל אף זרעו מחלל אבל ללקות עליה משום זונה לא עכ"ל. וכמדומה לי שהוא ז"ל נסמך על מ"ש בפרק אלמנה בסוף הסוגיא ואימא נבעלה לפסול לה אף מחזיר גרושתו [משנשאת] ואמרו לאיש זר אמר רחמנא מי שזר אללה מעיקרא לאפוקי האי דלאו זר אללה מעיקרא הוא והקשו א"ה חלל דלאו זר [אללה מעיקרא] לא לפסול פירוש דהא חלל מותר אפילו בכהנת ומירצו אמר קרא ולא יחלל זרעו בעמיו מקיש זרעו לו מה הוא פוסל אף זרעו פוסל וסובר הרשב"ד ז"ל שאין היקש זה אלא לתרומה

פי"ח א מפי השמועה למדנו וכו'. הרשב"ד ז"ל כתב בהשגותיו וז"ל ליתנהו להני כללי וכו'. וה"ה אחר שהביא הברייתא לסייע דברי רבינו כתב אבל הר"א ז"ל כתב בהשגות שהחלל פוסל אותה לתרומה משום דכתיב ולא יחלל זרעו מקיש זרעו לו וכו' וכמדומה לי שהוא ז"ל נסמך על מ"ש בפרק אלמנה בסוף הסוגיא כו'. והקשה אדם קשה כנזול ומנו החכם השלם עמית בתורה כמורה"ר אהרן ששון ז"ל בקונטרס הן ישלח (דף נ"א) וז"ל יש לי לדקדק על שטת זו דהרשב"ד כפי מ"ש ה"ה דהחלל פוסל לתרומה ולא לכהונה מן הסוגיא שבפרק האומר בקידושין שאמרו שם קדשתי את בני וגירשתי כשהיא קטנה והרי היא קטנה נאמן נשנית ופדיתיה בין כשהיא קטנה בין כשהיא גדולה אינו נאמן וגרסינן עלה בגמרא מ"ש רישא ומ"ש סיפא רישא ידיה וסיפא לאו ידיה פירוש מ"ש רישא דנאמן וסיפא לא מהימן רישא בידו בעודנה קטנה בידו לקדשה לאחר ולחזור ולקבל ממנו גט הלך נאמן דמה לו לשקר אי בעי פסול לה סיפא לאו בידו לקדשה משגדלה ולא למוסרה ביד עכו"ם לא קטנה ולא גדולה ומקשה תלמודא והרי בידו להשיאה לחלל דקא פסלה לכהונה הא לא קשיא כר' דוסתאי דאמר בנות ישראל מקוה עהרה לחללים. ופירש"י ז"ל והרי בידו כשהיא קטנה להשיאה לחלל לנוול מאלמנה לכו"ג דאמר לקמן בפרק בחרא כותי נמין חלל וכו' שבאו על כהנת לויא וישראלית פסלוה ע"כ. הרי לך מפורש דלמ"ק דהלכתא כותיה פריך תלמודא והרי בידו להשיאה לחלל שפסלה מן הכהונה ולא כמ"ש הרשב"ד דדוקא בתרומה הוא דפסלה אבל לכהונה כשרה דהא קאמר בהדיא דקא פסלה מכהונה ואפילו תרצה לומר דיש לדמות דמכהונה דקאמר לא קאמר מלהשיאה לכהן אלא מדין כהונה דהיינו אפילת תרומה עם שהוא דוסק. הנה מלבד זה אי אפשר לומר כן דע"כ אי ס"ל לתלמודא שאינו פוסלה מלינשא לכהונה לא היה מקשה מידי דמ"ש"ה לא מהימן לומר נשנית משום דבשבייה פוסלה מן התרומה ומן הכהונה ואם היה משיאה לחלל לא היה פוסלה אלא מן התרומה וא"כ אין צידו דאין סברא לומר דהתלמוד מקשה דליהוי נאמן מיהא לפוסלה מן התרומה כדאמר נשנית דנפולג לדבורי" משום דיש צידו מיהא לפוסלה מן התרומה ואילו מתני' סתמא קחני נשנית אינו נאמן דמשמע אינו נאמן לשום ענין דע"כ התלמוד היה יודע תירוק זה דהיכא דהוי לחזין אינו נאמן שהרי לא הקשה הש"ס על זה והרי בידו לקדשה אחר קידושה וכמ"ש רש"י ז"ל שם וכו' והרי בידו לפוסלה בקידושין וגירושין החס מכהונה פסול לה מתרומה לא פסול לה אם היא בת כהן אבל אם נשנית היא פסולה אף מן התרומה ע"כ. אלמא דלא ק"ל לתלמודא מצידו לקדשה ולגרשה משום דפוסלה מן הכהונה ולא מן התרומה. וכבר פירש הר"ן בהלכות כפי המסקנא דלא מהימן במגו אפילו בנת ישראל רבין דבשבייה פוגמה טפי שכן בנת כהן פוסלה מן התרומה טפי א"כ מ"ש"ה לא מהימן משום דאיהו בעי לפוגמה טפי וכו' אף כאן לגבי חלל אם איתא דאינו פוסלה אלא מן התרומה ולא מן הכהונה נימא דמ"ש"ה לא מיקרי בידו כו' לפי שהוא רוצה לפוסלה אף מן הכהונה כדאמרו בשבייה היא באופן דלכאורה קשיא הא כפי דברי הרשב"ד וכן הלשון דקאמר מן הכהונה. וז"ל דהן תרתי קושיי חדא מתרנא תבירתה דהש"ס כבר אמר דטעמא דמהימן למימר גירשתייה הוא משום דיש צידו א"כ השתא כיון דהוה ידע התלמוד לפום מאי דס"ד דגירושין יש צידו וא"כ יש צידו לפוסלה מכהונה א"כ מאי דלא מהימן

מגיד עיו

פי"ח א מפי השמועה למדנו וכו'. פרק י' יוחסין ומסכת תמורה פרק כל האסורין ופרק יש מותרות: בתב הרשב"ד ז"ל ליתנהו להני כללי וכו' אבל ללקות עליה משום זונה לא עכ"ל: ואני אומר שהוא הולך לפי שיטתו נקדשה היא בעיניו על הדרך שצירתי שם אבל כאן אנתנו עומדים בזונה של איסור כהונה ומשום פגומה כמ"ש בקמח"ד ז"ל ולא ירדתי לסוף דעתו של הרשב"ד ז"ל בזה חולק עמו בזוני כללי שהרי בחלל מודה הוא ובחייבי כריתות כ"ש שהוא מודה בעכו"ם ועבד הוא מודה מאי איכא שאינה בת ישראל כבר היא מפורשת במסכת תמורה פרק כל האסורים וגם אמרו במסכת ע"ז ובשאר המקומות שכתבתי למעלה שגזרו עליה משום נגז"ו והז"ן היא זונה ולא גריעה איסורה מגירות ומשותרת המפורשת פרק הבע"י (דף ס"א) מאי איכא איסור השוה בכל הא פשיטא לן בזולה תלמודא ובפרק יש מותרות דבעינן איסור לאו השוה בכל כגון מזרי ואדומי ממזר נתין כדאיתא פרק י' יוחסין ומצוורת מכלן תניא פרק הבע"י גמרא מתניתין דכהן הדיוט לא ישא את האילונית כו' זונה כשמה דברי רבי אליעזר כלומר שזינתה חתם בעלה רבי עקיבא אומר זונה זו מופקרת ר' ממאי בן חרש אומר אפילו הלך בעלה להשקותיה ובה עליה בדרך עשאה

דכשם שכ"ג פוסל את האלמנה בזינתו מן התרומה דשייח חללה וזרעו כן זרעו החלל פוסל את האשה בזינתו מן התרומה אבל לאיסור כהונה לא מצי לאקושי ולומר דכשם שכ"ג פוסל את האלמנה בזינתו לכהונה שהרי עושה אותה חללה כמו שיחבא פי"ט כן זרעו פוסל אותה לכהונה דהא זרעו מותר הוא אפילו בכהנת זה הנראה לדעתו ז"ל והם דברי תימה

חדא דאין היקש למחנה ועוד דברייתא קא משיח חלל לאיך ועל כוליהו אמרינן דפסלוה בין לתרומה בין לכהונה ועוד שהרי פסול כהונה למדוהו מק"ו מגרשה כמו שכתבתי ואף בחלל יש לדון ג"כ ק"ו ועוד דאל"כ ק"ו פריכא הוא דמצי למפרך נבעלה לחלל יוכיח שפסולה מן התרומה ומותרת לכהונה ואפשר שהר"א ז"ל סובר שהנבעלת לחלל אסורה לכהונה ולא משום זונה דהא לאו בעילת איסור היא אלא משום חללה ומפני ההיקש הזה שכשם שהוא מחלל אותה כמו שיחבא פי"ט שאינה ראויה שוב לינשא אף לכהן הדיוט כך זרעו מחלל כל אשה בזינתו והרי היא חללה אבל זונה לא מקריא כיון שבהיתר נשאת לו. ומ"ש בפרק עשרה יוחסין (דף ע"ז:) אין חללה אלא מאיסורי כהונה כיון דחלל זרעו פסול לכהונה איסור כהונה קרינן ליה ולפי זה מה שהזכירו דברייתא חלל בגררר דאיך לאו משום דמחד טעמא נינהו אלא משום דכולהו פסולי נקטא וזה אפשר שהוא דבר נכון שזינת החלל אינו פוסל לכהונה משום זונה אלא משום חללה

ואין לי הכרח גמור (אם הוא) מאי זה מין משניהם הוא אבל הדבר פשוט שהיא פסולה לכהונה כנ"ל. ודע שרבינו כשהזכיר נבעלה לאדם שהיא אסורה להנשא לו לא הורכך להוציא המחזיר גרושתו משנשאת דהא ודאי לא פסל לה משום דלאו זר אללה מעיקרא הוא לפי שלא אמרו כן אלא לתרומה אבל לכהונה כבר נפסלה מחמת שנחגרשה ומ"מ עדיין היה לו לבאר: **לפיכך** הגרבעת לבהמה וכו'. בפרק הבא על יצמתו (דף ע"ט:) נבעלה למי שאינו איש אע"פ שנסקילה כשירה לכהונה:

והבא

משנה למלך

בנשנית הוא משום דאיכא תרתי ובגירושין ליכא אלא לכהונה ועלה קאמר והרי בידו להשיאה לחלל. וכ"כ סוף סוף נמשאה לחלל אין צידו אלא לפוסלה מן התרומה אבל לא לכהונה. לזה קאמר דקא פסלה מכהונה כלומר הא פשיטא לך שיכול לפוסלה מכהונה שהיינו שאתה אומר שיש צידו לגרשה ולפוסלה לכהונה א"כ מאי דפש גבן דהיינו לתרומה ישנו צידו בהשיאה לחלל א"כ נשלמו השני דברים שהרי יש צידו לגרשה ולהשיאה לחלל דקאמר להשיאה ולגרשה וכולהו לחלל. והשתא האי דקא פסלה לכהונה דקאמר לאו אלהשיאה לחלל קאי אלא דיכול לפוסלה לכהונה בעלמא אבל לעולם שהדבר ברור כדעתו של הרשב"ד דאינו נפסל אלא לתרומה והיא גופה האמר תלמודא. זה אפשר לי ליישב בדעתו של הרשב"ד אבל מה שיש לי לדקדק עוד בסוגיא הוא לדעתו של הרמב"ם שהוא סובר שאיסור השבייה לכהן מד"ס הוא לפי שמכח הספק נאסרו ומן התורה אין חוששין לספיקא אלא מד"ס וכ"כ מפורש בפ"ח מהל' איסורי ביאה השבייה שגפדיה והיא בת ג' שנים ויום אחד אסורה לכהן מפני שהיא ספק זונה שמא נבעלה לכותי ואם יש לה עד ה"ז כשרה לכהונה ואפילו עבד או שפחה כו' הואיל ואיסור כל הספיקות כולם מד"ס ולפיכך הקלו בשבייה ע"כ. וזה הולך לשיטתו שכל הספיקות אינן אלא מד"ס ומדין תורה הם מותרים אלא שרבנן גזרו בהם והשתא מאי פריך תלמודא התם בסוגיא בתר הכי והרי בידו להשיאה לממזר ומשני כר"ע דאמר אין קידושין מופסין בחייבי לאוין ופי' רש"י והרי בידו להשיאה לממזר דק"ל קדושין מופסין בחייבי לאוין וציד האב להשיאה לו בעצירה ותפסול מן התרומה כו'. והשתא לא ימנע מן התלוקה למאן פריך אי פריך שצידו להשיאה לממזר דאורייתא שפוסלה מן התרומה בזינתו מאי קא פריך ליהמניה בנשנית במגו דצידו להשיאה לממזר הא לאו מגו הוא שאינו רוצה לפוסלה אלא מדרבנן מן התרומה ושם האכל לא תלקה שאין כוונתו לפוסלה אלא שלא האכל אבל אם משיאה לממזר נפסלה מן התורה ולוקה אם אכלה והא ודאי כל כה"ג אינו רוצה לפוסלה. ואי פריך תלמודא שצידו להשיאה לממזר דרבנן והוא פסולה כמו בשבייה דהוי מדרבנן אי אפשר דא"כ לא משני מידי דהא ודאי ר"ע לא אמר אלא בחייבי לאוין דאורייתא אבל ממזר דרבנן פשיטא שלא הפקיעו חכמים קידושי משום ממזרות דרבנן דקא שרו אשת איש לעלמא. אלא פשיטא דממזר דאורייתא פריך דאין סברא דפריך ממזר ספק דהוי כמו שבייה דס"ס לא משני מידי כר"ע כו'. דהא בספק ממזר קידושין מופסין ודאי דאורייתא דהא אמר רבא ספק ממזר דבר תורה מותר דממזר ודאי אמר קרא ולא ספק ממזר וכבר האריך בזה הר"ן בפ"ק קידושין בשם הרמב"ן והרב הגדול מהרי"מ ז"ל כתב בזה כל הנוהג בתשובה חלק י"ד סי' א' יע"ש. ולכל הפירושים יקשה זה קלמ' לכאורה. והנראה דאין מי שיכתיב דשבייה מיתסרא דרבנן בלמוד ואע"פ שאמרו שכלל הספיקות ספיקיהו לחומרא מ"מ הכא שאני שלא נכנס בכלל ספק דמסתמא אין מוולוין בהם כ"כ וכדסבר ר' דוסק לפום קושטא דמה עשה לה ערבי זה מפני שמיך לה בין שדיה. אלא מדרבנן אסרוה משום ספיקא שאמרו שיש בה ספק וז"ע בההיא דנחיל של דבורים בפרק הגזול ומאפיל ודברי התוס' בפרק אלו נערות גבי השבייה אין לה קנס יע"ש. ונראה לי שאפילו לדעת האומרים דספיקא דאורייתא לחומרא מד"ס יש להחמיר בה משאר איסורי דרבנן ויש בה חומרא יותר כיון דמחמת ספק איסור דאורייתא איתא לה. וזו היתה ספק המקשה בההיא

מגיד עיו

זונה רבי יהודה אומר זונה זו אילונית וכו"א אין זונה אלא גיורת ומשותרת ושנבעלה בעילת זנות רבי אלעזר אומר פנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה זונה ע"כ. וק"ל ככולהו בר מדרבי יהודה ורבי אלעזר וכן פסק הר"מ ז"ל מקושי דמעת רבותינו בעלי התוספות ז"ל ומכאן מדקדק לכל מי שהוא למעלה מפנוי הבא על הפנויה עשאה זונה וכדמשמע להדיא פרק הבא על יצמתו גמרא מתני' דכ"ג דלולא הכי בולה סוגיין ובתמורה פרק כל האסורין וכ"ש פלוג דכא וכרות שפכה דפרק הערל ובכיליה תלמודא רהטא כיון שנבעלה לפסול לה פסלה וכבר צירתי פט"ו של הלכות אלו פסול הלמד מחלל א"כ מאי קושיא ובפרק כל האסורין ילפינן לה להדיא בג"ש כתיב הכא תועבה וכתיב התם כי את כל המועצות כו' מה להלן עריות שאין קידושין מופסין בהן אף זונה ה"ג שאין קידושין מופסין בה ואסיקנא נמי חו תני כל זונה ללא חפסי בה קידושין דומיא (דכהן גדול) באלמנה דלא חפסי בה קידושין וכן פסק הר"מ ז"ל מקושי בשם רבותינו בעלי התוספות ז"ל ועוד אחריו בסמוך בס"ד: **א ב** לפיכך הגרבעת לבהמה וכו'. עד אסורה לינשא לו הרי זו זונה. פרק הבע"י:

וכו

מהרים

שאלה קטו קטז

דוברין

ג

שאלה קטו כבוד איש חי ורב פעלים עדין סעניו מקציהאל
האלף המרוסם ריפ ריג לי פ"ס מבר"ר אבא
י"זי וכלל הסמוסופים בלל מעלחו פלוס . מפי ערדה יומא דשוקא
אבא בקאס ע"ד אקר דרשתי ממעלה כ"ח על המעשה זר והמוס
אשר בא לידך באשה שנבעלה לרוח או לשד שקורין ער"כ ובה
אליה' בהלה כדמות בעלה ובשנייה כדמות מריץ וסוף אשה נפולה
בעל אם היא נאכרת לבעלה אפילו ישראל דשמה סופס סיחה
ברזון כאשר קלה יש דברים יוכרים . או לכל הפחות לבעלם כסן
אפילו יסא בלוגם . או אם יק' לדמות זה לנרבעת לבכמה שמוסרת
אף לבעלה כסן . או לא דכיון שבה אליה כדמות איש ופרים ורבים
בכני אדם :

תשובה הכה אב"ר לפי המושלל נראה צעיון לדמותו לנרבעת
לכמה דאין הענין תלוי צפיון ורביץ אלא באישות

חלה רחמנא דכתיב ושכב איש אוחס . ובכמה ורוח לא מקרי איש .

ביאור שפ"ס הפסוק דמ" סופס ר"ש פ' ארוסה פ"י כל העניות מקליון וכו')

וכן נראה משיטת המשנה דמסכת סוטה פסק ארוסה דתנן הסם
בסוף מחייבין דריש פסק רב"ל ע"כ העניות מקליון חוץ מן

סקסן וממי שאינו איש וחומר טלה בגמרא חוץ מן הבטן איש

אמר רחמנא ולא קטן . ושאינו איש למעוטי מאי . ומסיק למעוטי

במה דאין זנות בבכמה וכו' וליף לה הסם מדכתיב לחנן זנס

ומחיר כלב . ומשמע מלשון המאס דקחתי מן מקן הסקן וממי

שאינו איש דתרווייכו לחיטוט מאיש דקרא . דאם לא כך למה

קמא האי ליטנא ולא קחתי כהדיא וחוז' מן בכמה . ואם יעלה

על לב לסקסות ארבעה חסם משמע דלא יליפין לים מאיש . דאם

לא כן למה לה לבגמרא ילפוחא מדכתיב לחנן זנס ומחיר כלב

חיפוק ליה מדכתיב איש ולא בכמה . אף אחס אמור לי דלכתי

ליף לה מתתן זנס דלא ליחסר לכסן משום זנס דאי הוי יליף

לה מאיש דכתיב גבי סופס . כוס אחימא משום איסור דאשת איש

אינה נאכרת . אבל מ"מ איסור לכהן משום איסור זונה לכך יליף

לה מדכתיב לחנן זנס וגומר דאיש' משום איסור זונה אינה נאכרת -

(ישוה על קושיית החוספות שהקשו ד"ס בסוגי' הגמרא ד' ארוסה איה דממי

סם למעוטי בכמה) ובה מחורז' ג"כ קושיית החוספות ד"ס למעוטי

במה שהקשו סם וז"ל סימא דכמה משמע דכונת תליא מילתא א"כ

רבה דלמיר בפרק הבא על יבמתו דיש זנות לבכמה מחייבין

למעוטי מאי וכו' עכ"ל . אבל לידן אחי שפיר דלעולם לרבה נמי

מחייבין אחי למעוטי בכמה דאין זה משום קיטוי וכתיבה דלשון

איש משום דאיש כתיב ולא בכמה א"כ"ג דיש זנות בבכמה דלרבה

לא כזנות תליא מילתא אלא כמי שנקרא איש . ובה דקאמר דיש

זנות לבכמה לא לענין איסור אשה איש קאמר לה אלא לענין איסור

זנס וכהנס דתלוי בזנות אבל לענין איסור אשה איש מודם . וכן

משמע בפרק הבא על יבמתו דלמיר הסם אמר רב צימי בר חייה

נבעלה לבכמה כשרה לכהונה . תיחא נמי הכי נבעלה למי שאינו

איש א"כ שפסקילה כשרה לכהונה וכו' . ופר"י למי שאינו איש

השני אינו רואה לכווילא סולאזא ושחידים ולכן יכול האחד לומר אלין
לעמי . מה שאין כן כדיון דידן . הלא מחשבות כרש"ל סבבאחי
לעיל לא משמע לחלק הכי דהא כהאי דינא דכתב הרשב"א ג"כ לא משע
השני כלל אלא שהגברי אלם ועמד סוף וסיימו עד שפרע לו חלקו ואפ"כ
ספק שיכול לומר לעמי אני מליל וסיימו משם כעובדא ונדון דידן . דמה
לי שפיר באים לירי הפסד תמותה שפי' הנכרי אלם . ומה לי שפי' החוב
הסוד תמותה עניוהו של הלוה שלא היה לו במס לשלם עד שז"ר ראוין
לפרוח ולקטף ממנו צד כדי לקבל חלקו ומן הסת' אין לנו לומר דהרשב"א
ורבינו מרז"ר שבמדריכי פליגי אסדדי אלא שבהגוס דיוין ש"כ המדריכי בשם
מכ"ס משעם שפיס כן סיי . ועוד דהא סבב דיין שכתב מרז"ר כי
בשם מכ"ס נמי לא דמי לבמרי לדין הגמרא להסיח דשיירא שפי'
מסלכת במדבר משום דהסם כבר פרעס בגיית וילא הממון מידם
מש שאינו כן כהסוד דיוס דמכ"ס ומשי משעא זו שלא תחלק הכי
כאז מכ"ס בסיוס דבריו ועוד דכל היכי דלמיר בגמרא כיון זס
למדיו ממנו דבר הדומה לו קלח וא"כ דלא דמי לבמרי וכן הוא
בסדדי בהשנות בשם מכ"ס הגדפסות שפני עלמו שפי' שם היא
הקוסס שצמדריכי בשם מכ"ס ס' ק"ס ומסיים שם נהשונת מכ"ס
דסעעם הוא דמעיקרא לא נשתפוי אלא אדעתא דריוחה דמלא
דבי מרי עדיף . אבל אדעתא דפסידא לא נשתפוי יחד עכ"ל . וא"כ
הוא הדין בענין דהוי כדיון דיון נמי . וא"כ דלא דמי משעם לכהו
דיוס אפילו הכי אפי' הוי שותפים גמורים יכול לומר לעמי אני
מליל כיון שסוד רואה שזבא לירי פסידה ואיבוד החוב כהסוד דכתב
הרשב"א בתשובה דלעיל (ישוה על דברי המדריכי דפרק הגזול ופ' המקבל
פ"א י"ז כשומים אהדי) . ואם כן כדי שלא יהו דברי המדריכי שכתב
בשם רבינו מאיר בפרק הגזול ובפרק המקבל על כרחך סוחרים
אסדדי לריך לומר דהסוד עובדא דפרק המקבל שכתב המדריכי בשם
מכ"ס על שני שותפים בחוב אחד ופרע מקלחו ורלה האחד לעכזו
ואומר לחבירו לך וקח חלקך מן הנכרי דהשוי מכ"ס דלחו כל כמיניה
וכי' כדלעיל דהסם איירי דבאזחה שפס עדיין לא היה שום איבוד
ופסידא כי בחוב סיס בזנות ציד נכרי רק קאמר אי קבלתי כבר
חלקי מהנכרי לך וקבל אשה ג"כ חלקך מן הנכרי ולכן פסק מכ"ס
דלאו כל כמיניה משום דשמה יבא א"כ לירי פסידא קודם שיקבל
גם הוא את חלקו כי כסוחים פיסס דבר וכו' . ואפילו אי אמר
דרינא כהך בפסידא יכול לעכז עליו משעם דלמיר ליה מזולא דבי
מרי עדיף ובשוד שלא נחלוך אולי לא נבא לירי שים פסידא כלל כמו
שימייח ראיס מהגמרא דפרק המקבל . אבל הכי דכבר נא הפסד
ואומר כהך אני אולי לעמי ולא אמריח עלמי בעגיל הסוחפות אלא
מה שאולי אסול לחלקי איך הכי נמי דהכיל לעמי כמו שססק מכ"ס
עלמו בפרק הגזול :

בבב השולח מדבריו אפילו בשותפים גמורים קפשו חב בשוחפות

ורואה האחד שהטלם השני ויבוא לירי הפסד שאין לו לשלם

כל החוב לשיניהם וכו' ויכול להכיל חלקו יכול לומר שפיר לעמי אני

מליל וחולק שלא בדעת חבירו אם לא שהטו בפירוש בשעת שוחפות

החוב שחם ימי הלוה שכל מה שיקבל ממנו כן שיהיה ציוד כן

אחד מהם יסוי הכל לשוחפות ולא יסיה בזכו לחלוך ולהכיל לעמי

וכל שכן כדיון דידן שאין כאן שום שוחפות כלל שפשוט הוא שיכול

דאוין לומר שחופים חשבים זכריים שקבלתי מיסודה לעמי סלתי .

אך מכל מקום נראה לי דמאחר שהיטו השטר פ"תי ציד ראוין הוי

כאלו עשאורו שלוח שחא יתחסק בקבלת פרשון החוב בשביל שלשחם

באך אם קבל החשבים וזכריים כשהוא כל מה שקבל הילל לאח"כ וכו

בו שלשחם . אם לא שאמר לעמי אני מליל כהנס דיוס שהבאתי

למשלם ועל כן על כל פנים לריך ראוין ליטעט שדכדכיו כן הוא

ששעסם שקבל החשבים וזכריים מיסודה אמר שחלוך קבלס ונחכוון

להכילם לעמי וכמו שכתב המדריכי מריק הגזול על הדיא דקאמר בגמ'

אמר תשלג פ"ג . לא אמר לא פ"ג . פסק רבינו אבי העזרי דאם איך

עדיס דכבר שאמר כן בעצ' שלא נחכוון להכיל אלא לעמי ואם

עכ"ל . ואפי' שראוין טוון שאמר כן בפירוש ליסודס ויכודס איס

מסחיטו אין בהודלח יכודס כלום כדי לחוב לאחריים מטעם שכתב

ב"ח דכדרי כהאלם' . סגראלס לע"ד כהנחי בקאסם ככנת שאני כפס

גרוך ועודו כמדדות כרפחך דעמו על קליט י"זו מסעררס בש"ס

הסם יכרס וישר ויקלף מהשנחו הרעס ואל עדי . יאמר לנרמינו די

זיריק לנו ולמלח' נכנס עד בלי די . כס דברי איש כריחך הערוד

מאיר כן מהר"ג וכו' :

ואם כן מכל סין נראה לבעלה ישראל מותרת אליבא דכ"פ

דאין כה איסור אשה איש אפילו לרבה אבל עדין לריכס

אט לעיין אם אינה נאכרת משום איסור זונה לכסן דהא לרבה יש

זנות לבכמה . ואפילו ליריך דקיימא לן דאין זנות לבכמה והנבעלת

לבכמה מותרת לכסן . שמה דוקא בכמה אין כה זנות דלישפין מקרא

דלחנן זנס ומחיר כלב דגבי בכמה לא שייך לחנן . אבל גבי רוח

מדרים

שאלה קמז קיז קיח קיט

רוברין

לברוח וזר אין צו איסור דאסות ארץ איז מטיב וחי' לן למד דאקרי זונס דהא לא אקרי זונס אלא סכנעלע ביאה איסור וברוח הד. לא אשכחן איסור בקרא דבגמלא גבי בהמס דיש כס דין סקילס סוכ סלקא דעתך למד דיש זנות לבסמס לכך אלטריך לן למיחף מקרא דאשחן זונס וגו' דאין זנות לבסמס. אבל קד ורות מטיב חייה לן למד דיש זנות ברוח וא"כ אפילו לרבא דסביחא ליש דיש זנות לבסמס מודס ברוח ואפטר דמחוס סבי נקט כברייתא דמק קמא על ימחזו דלעיל נבעל למי שאינו אית בערה לכהנס ולה נקט נבעל לבסמס אלא נקט האי לישנא כדי לגמל בזה ג"כ נבעל לרוח דכל זה בכלל שאינו אית וכן הרמב"ם פ' י"ח מהלכות איסורי ביאה כתב וז"ל מפי השעשע למדנו שהזכר האמורה בחורה וכו' שנבעל לאדם שאסורה לו וכו' לפיכך הרבנו' לבסמס אף על פי שהוא בסקילה לא נעשיה זונה ולא נפסלה לכהנס שחי לא נבעלה לאדם עכ"ל דקדק ג"כ בלשוננו ורבה בכל דוכיחה ארס לעבד דוקא ארס וכל שאינו ארס יסיס מי שיהיה סן בהמס סן רוח לא נעשיה זונה. והנראה לפי דעתי כהנתי בקורנ' מופלג מפני רוב סמורדי. נאם הסורד מאיר בן מהר"ר גדליה ז"ל ה"ס וכו' :

המס אלפי סורה סופטים על גפי מרומים. אמריהם נטחים ונעמיים. הסוככים על פס ס' סקוק במרומים. חמנים וועלים אלפי סורה דקאלא קדישא היא עיר ואם ניקראל ק"ק קושטנדיאל רבנא יז' כל חד וחד לפי רוס מעלתו ומדרגתו על מקומו יבא בעלמס. ולכל סגסופטיים נלל מליה שלום וישע רב. יברכס סוק רומס. במעלה רמס :

באנו לסודיע למעלה ל"ח מצא לפינוי סנעלס כמר מחס מירול"א חושב קה"כס יז' וסיע לפינוי ארץ שאסא אחס בגבולכס הקרות נח קיזי ארץ נקראח. בשמה מרס שלונר"ל יתבת עגונס שכולס וגלמודס זס שמיס ריטו מעעלה עומר סהיס מקרא בשמו יוסף קרייניט"י. ועסה הקרה אחו סהס לעלן ק"ק לבוב וספאר נזו כמר מחס סג"ל שכניוס רלשינו להשדל ממנו גט כשר לבאסס סג"ל. כאשר שמענו אח דברי וסאלחו ססגונס ודבר מלוס סול יגענו בעלמס השחלוחינו וגולל מרחינו עד שהכרס סומר סג"ל נליו כסף סך ידוע לפסור ארץ אשמו סג"ל ננט כשר. וכאשר נלנו לסדר סנע סחולו לחקור לחר שמות סמגרבס ויבאס עגונס אביסן כדון וכסווג. וסרחנו לחקור אחר שמות אבי סמגרבס ויבא סלשס ולא עלחס בידיו כי לא נמלא פס אית שמכיר שמוסיסן. גס סעומר סביב שאינו יודע לא סס אביו ולא סס אבי סלשס. גס איני ברין לסמוך על דברייו ככן סיס מן ססכרס עלינו לסדר סנע במס סמגרבס ומגורסח לחוד בלחי שמות אביסן וסמכנו על סכונת סרל"ס וסביאס סטור סוף סימן קל"ס ש"כ שאס לא סכיר סס אבי סלשס סהול כשר. וכסב סכ"י על זס ח"ל ומשעת דהוא דיין לזס אבי סנעל דכשר. וכן כסב סרש"ל בסקובס ח"ל אשפר שאינו ריך סס אביסן כלל דשמו וסמס סס עירו ועירס חק. סס אביס וסס אביו לא חק. ובסוקובס אחרת כסב על יודי סנא מלך אחרת ולא נודע סס אביו אס לא כסב סס אביו ננט כשר וסנע בעלמס סהיס גר מס סס אביו כי פדע או אס סיס שחוף או סופי שאינו מכיר אה אביו ארץ יעשו ננט או כשערות וסכונתס וסו פשוט עכ"ל. וכן פסק בש"ע פלו עמיס סדרו גנע כסכנו וסדרו וסדרו סנע סג"ל בלחי סס אביו ובלחי סס אביס כי סיס אלניו נזר סמנע סיסח נודע לנו סס אביו וסס אביס בקוס קקריס נעולס. וכפי סשמע סהמס מהלמוסיס שלל נודע לכן סס אביסן וק"ל וסס לזס דין גריס או שחוקיס סלכסלס מגרשין בשמוסיסן לחוד וכל עקן במקוס עיגון כסב כי אס לא סשחלנו ממס סנע בעת סלחא מי יודע אס סס נשום אשפרו למלא אחו לסשחל ממו גט כשר עור. ומכל סלן עמיס סדרו גנע כסכנו וסדרו אוח על מי דריס סחילס ממיני סשליח שליח לקבלס וקיבל זכס ננט סג"ל להאסס סג"ל כדון שלוח לקבלס סמגורסח ממנו מיד כקבלת סשליח. וסור סמגרבס לרווחא דמילחא ולקח סנע מידו ומיני' סשליח שלוח לסולכס ומסר סנע ליד סשליח כדון להולכס. כאשר פסקו סחוריוס במומר סמגרבס לסדר סנע על סדרים סכריס. וכאשר עיני ל"ח סחויס סנע וססרשלה כחניס כדס וכסלכס ע"פ גויס וסחוקויס וסדרו עינין על סגדוילס סקרומיס סכמי גויסו סללו. ואמרו לסולכס סדרים על ספר לגלות אנוי ל"ח נק פ"י מעלכס סגמור סמלוס וססדרו מתיח סנע ליד סלשס מיד סשליח כדון וכסלכס ומשוס סכי סשאו נרסס. שמורס וסרוכס. כס דברי וסב נלמן דמכ"ח דורס שלומכס כל סוימס. נאם סטורד מליר בן מהר"ר גדליה ז"ל ס"ס וכו' :

שאלה קיז בשמריה אהבה רבה לאהובי הלמודי שחוקי פ"ס ר"י ר"ג ור"מ מסריר יעקב יז' וכו"ל. אשכ סלחא ע"ד סלשס ססררכו אוחס גט אחר מבעלס סגריקס ככר לפי כמס קמיס כשכיל סמנל ססיס כחוב גנע סלי וסול לא סיס. ומסנע ססי לא עכרו וס"ל חרדיס וס"ל רוסס לישנא ומכ"ח מעכב על ידס :

תשובה דבר פשוט הוא אם לא סיס כון סוס דבר אחר לסמוך עליו כי אס כשכיל סהול גט סי סגלריכו כשכיל קול פסול סמנל ננט סרלכון פשיטא ופשיטא ססובי דענלח לסוק כדעס ר"י סביח סטור סימן י"ג עססכיס עמו סרל"ס על קריס למחון ג' חרדיס מיוס נתינת סגט סגני וכן פסקו סחלרויס כמו סכסב סכ"י סימ"ל. וסיס רלוי לעכב ביד סלשס סג"ל קלל סינעל פד עכור ג' חרדיס ולא לסלח פני סוס אית אחר נשאו לבו לסחירס ארץ סלשס סג"ל יס לה עוד סתך אחר לסחירס כשכיל ענכס סנע סגני כסססס כן כחיכס נחויח זמן רב ססול כמעט קניח סימנע ממן סכסב וככר ידעו ולא נעלס מן סס סכסב סטור שאס נעססכ סנע בין כחיכס נחויח ככר רב אלסס סמנין ג' חרדיס נענע כחיכס וססרל"ס פסק נענע סחינע. וכסב סכ"י כסכרי סרי"ף פסק סמגרב"ס וססמ"ג וססרש"ל וסר"ן וריב"ש וססר א"ח וגס סביח רליח מסיסולמי. וגס סכ"י פסק בן נש"ע סלו. מכל סלן נרלח שלענין דינא סלכחא כדברי סרי"ף למנוח מנענע כחיכס סנכס ססר"ל סכב סככל מדינח אשכח ונרשע נסוג מנענע נחויח. וכן כסב סססרש"י כסססויו עק רלוי לסחמיר. ובסלח עק אנו נוכיס. מ"מ מלחר סנכרון דידן נלערך עוד סריחח אחרת דסינו כסכר נחגרבס קודס זס לפני כמס פניס מנעלס רב ענח סגלריכו גט אחר כשכיל פסול סג"ל וכססול פקרומיס סכמי אוחל דנע ססחיריס דסינו ר"ח וסיערו. וססמ"מ כסב סנרלח לו דיני של דבינו סס אוחס. יס לנרך כל סיני קריחח סג"ל ושלל לסחמיר כל קי. סנכס סכסלח סלש"ס כן אס סיס סמעסכ נל לדי סייסי מחמיר כי למס כניוס רלשינו לסקל כמס כדבר סססחיריו כו סחמני ז"ל כיוחר וגזרו בו כמס גזרות ומשעו ארץ לחששות רחוקות כמו קסול ידוע מדברי סוסוקיס. אס לא ססיס סנרס גדול. על כן אסו' כדון דיון כמס כן סול שאין להאסס סג"ל קוס סשעס סיחכנלו ססייוכיס כשכיל ססמחין עוד זמן מס עד סיעכרו סג' חרדיס ולא ילח עדין מביחע ללכס לססוויס אזי סעכב על ידס ככל מס דלפטר לך שלל חך. אבל אס סול כענין סיח סשע סיחכנלו ססייוכיס כשכיל ססמחע זו או כסכר ילח לדרכס להנכו"ל סנכ לו. מופכ סססיס סונגח וכו'. כס דברי אסוכן מורך ורפך דורס שלומן סטורד מליר בן מהר"ר גדליה ז"ל ס"ס וכו' :

שאלה קיח מלכי ארץ ורומים. קיימים חורים וסגנים. יקייס סמניוס. חמניס נכויס. נעמי נלמניס. דכריסס כדננויס. יסועיכס כשכח סחכמניס. סמס סללופיס סיקריס. ידועיס ארייכיס. אריי יס סחכמס. וקולס נשמע כדמס. סמלורוח כגדוילס. ככל סכמנח כלוילס. כמעמקי סחורס לולילס. ולמעלס כיה ח"ל עוילס. וד' מדרגות סולס כסס כלוילס. סס

סימן נה

יעבור על השבועה אשר נשבע לה שלא לגלות לשום אדם אשר ראה ואשר שמע.

(ב) הלא נשבע לה בחי העולמים בשמו של הקב"ה שלא לגלות שמה לשום אדם וא"כ להגיד הדבר לשאר בני אדם אין בו סרך מלוא וחל השבועה וממילא חל השבועה ג"כ נגד הבעל בכלל דהא מה שהוא ראה ושמע ואינו מנלה לבעלה הוא שז ואל תעשה הגם שבעל עובר ועושה מעשה בעילה שהוא עבירה בשוגג בקום ועשה אבל מה שהעד שותק הוב שוא"ת וכן מצוהר בנבי" ח"ר אי"ח סי' ל"ה דמה שהעד שותק ואינו מודיע הוב שז ואל תעשה וכן מוזן בשכל פשוט גדול ומצוהר בנבי"ע וי"ד סי' רל"ו סעיף ה' אם נשבע בסתם שלא לאכול מלה ולא לישב בסוכה חל השבועה בכלל לבעל המלוא בשוא"ת ועיין בנבי"ע וי"ד שם ס"ק ע"ו בשם מהר"ם פדווה דבשוא"ת הייל אפי' על ל"ת יעו"ש היעז וא"כ צידן דידן שנשבעו שלא לגלות לשום אדם אפי' לנשותיהם וחל השבועה בכלל להיות שז ואל תעשה ודוק [ועיין בבאר היעז סי' רע"ו בשם רדב"ז אם נשבע שלא לישא אשה].

(ג) הלא גדול כבוד הבטיות שדוה ל"ת בשז וא"ת ואפי' בלא תעשה דאורייתא כמצוהר בירושלמי ברכות פ"ג שמפני כבוד רבים מותר לילך עמם אפי' בדרך קרובה אפי' בטומאה דאורייתא יעו"ש וגם כאלן הוב כבוד רבים הבעל והבנים וכל בני משפחה והגם שנבי"ע בסו' ל"ה העיר שירושלמי מחיר רק בשעה אחת אבל מה שבעל ידור עם אשתו הוב איסור זמן מרובה עיין בנבי"ע ד"ה והנה יעו"ש לדעתו פלא מי יתן גדול לשעה הואת אלא מחשבת ירושלמי אם הכבוד הבטיות הוא בשעה שנדחה ה"ת לאפוקי אם ידחה עכשיו ה"ת וכבוד הבטיות יבוא אח"כ וצנידן הבי' כל עת שהבעל יבעול את האשה בל מחדש גדול כבוד הבטיות שידחה ה"ת אשר הבעל הוא קו"ש והעד היודע הוא שוא"ת והארכתי בזה במקוריא.

(ד) הלא האשה מנחמת בחזקות בשרות רק אירע לה אונס כזה שנדבק בה שז ר"ל והיא היתה כפופה ואסורה תחת רשותו ע"י משלחת רעים אשר לא היתה יכולה לספר לשז נעשה לה ולו יכה שעי' הרגל נחרתה לו האי רצון אונס הוא דהא בכל אופן הבעל לו כי הוא השז חזק ממנה ויבעל אותה אפי' לא תראה לו אי"כ גם אם נחרתה לו הוב האי רצון אונס כיון שלא הי' צידה לפדות עממה ממנו עד שזא איש אחר ודקר בו ועיין רמב"ן בתורה ע"פ לעקה נערה שכחז וז"ל או טעמו אם לעקה אין מושיע לה כי אפי' שמעו שלא לעקה פטורה כיון שאין שם מושיעים לה עכ"ל הרי דלא חלי' אם לעקה יען דידעש לעקה לא יושיע לה ואעתיק דברי רמב"ן במלחמות פרק בן סורר ומורה וז"ל דאפי' לאצוי משכחת לה תהרג ואל תעבור בשבעלה לבה טינא ולא אמר אצוי קרקע טולס היא אלא בשאחרים אונסים אותה שבעל ואל תהרג מאחר שיכולים לבעול אותה בעל כרחא אבל כה"ג תמות ואל תבעול לו עכ"ל ועיין בר"ן שם וא"כ צידן כזה אשר השז מוליא אותה מחוץ לבית ובעל אותה על פני השדה וכיון שהמעשה הבעילה בודאי יכה נעשה בה אי"כ האי רצון אונס הוא דהא אין צידה להפלט מנחת זכ ועי"כ נחרתה לו גם לחזק וכא"כ לז.

הן כל אלה הי' טעמים שלי לחזק לחמי ז"ל לשתוק מהדבר שלא יוליא מפיו לעולם אבל העיקר אשר סמכתי כי רחיתי שהב"ש מביא כן להלכה פסוקה בשם שר"ת מהר"ם

שאלה אשר נשאלתי מפי חמי אובב תורה ומכבד החורה ורא' חלקים ר' יוסף לבי (סופר) [דייטש] ז"ל המעשה שבי' כך הי' הוא ואחזת מעויו ארבעה אנשים סוחרים הסכימו להחייבן על פני השדה בעבור משא ומתן אחד ויראו להחייבן צדיהם כי אונים לכותל והלכו בלילה מחוץ לעיר ושם נשאו ונתנו בדבר וגמרו יחדיו שלא ליגע בו כי יש סכנה בדבר וכאשר הלכו לביתם וחפצו לילך אחורי בתים ראו כר עליון שנקרא דלבעט מונח עלי' ארץ ורצו להגביח אמר אחד מחבריו כעת הוא חזי לילה אולי יש איזה כישוף בדבר מראשית קחו איש מאכלתה ודקר בחוף הכר כי שמעתי בלופן זה לא יזיק הבישוף ועשו כן ודקרו בחוף הכר בכמה מקומות ובהרף עיין נשמע קול אשה אשר קראה גלויט הש"ת דער מיך ערלנעט האט והמה האנשים האלו חיל ורעדה אחזתם וזרו אחור והאשה קראה אחריהם לררוך לה בגד עליון של אחד מהם כי היא ערומה ואח"כ תדבר אליהם וזרק לה אחד ראק שלו ולבשה אותו וקמה האשה ועמדה לפניהם והם הכירו אותה כי היא אשה מבעל הבית צעיר וספרה להם דעו כי זה לפני ג' שנים הייתי יולדות ובעלי לא הי' אז בבעיר והבטיח לה אשה אחת שתבוא לישן אצלה ומחמת אהבה סיבה לא היתה בל ויהי בבחצי הלילה ואני הייתי נעורה במטה ואיש עמד לפני ופחד נפל עלי' והוא עלה על המטה ובעל אחתי ולא יכולתי לנעוק וכאשר הבוקר אור ראיתי שהדלה סגורה אמרתי אין זה כי חלום חלמתי כאלו הייתי ער ואחד בעל אחתי דל"כ איך הדלה סגור ומפתח בו מנפנים ומאז וע"ע הרגשתי שהוא מזיק שז וכמה פעמים בלילה נושאים אחתי ממעתי הגם שבעלי עמי במעתי הוא נרדם ואחתי נשאו ושז זה בעל אחתי ולא היתה לי רשות לגלות ועכשיו שדקרתם הללחם אחתי שלא יכיר לו עוד כה לשלוע עלי' והתחילה לבכות ואנא אני בל אם אחם תספרו את הדבר הזה ימאס בעלי כי וגם בני ובנותי יכה לחרפה עולם ע"כ עשו עמדי חסד ותשבעו שלא לגלות שמי לעולם והמה כולם נשאו את ידם נגד השמים ושבעו לה בחי העולמים שלא לגלות שמה אפי' לנשותיהם והוליו אותה עד פחת צדיה כך הי' המעשה ומאז לבי דואג אולי עשיתי שלא כדת כי מדברים הי' ניכר שלבסוף נחרתה לו בצעילותיו אי"כ נאסרה על בעלה כי היא סוטה המנחת תחת בעלה על כן מצקש שאגיד לו אם מחויב לעבור על שבועתו אשר נשבע לה בדי' או לא מחויב לעבור וגם זאת שיש סכנה בדבר לפניו אם יודע הדבר על ידו שבעלה וצנייה ועשו לו מעשים אשר לא יעשה.

תשובה אשר חקרתי והשבתי לחמי ז"ל שישתוק ויכה שז ואל תעשה ופחד לבי כאשר הגיע לידו שו"ת של הגאון ר' חיים כהן וד' עזר לי לחזק הפסק אשר הגדתי לחמי ז"ל לשתוק ויקבל שכר על השתיקה.

הנה השבתי אז לחמי ז"ל לשתוק מכמה טעמים **(א)** והלכה פסוקה בנבי"ע אי"ע סימן ה' בנבי"ע ס"ק י"ז שכתב חז"ל הנרבעת לבעמה וכן הנבעלת לרוח או לשז אפי"ג שפרים ורבים אינה אסורה לבעלה עיין תשובת מהר"ם לובלין סי' קע"ו עכ"ל וכן הובא בנבי"ע שם ס"ק ע' וא"כ יידן הוב באשה הזאת אשר אמרה כל המאורע שנדבק בה שז ומחוק אי"כ צעילתו לא אסורה על בעלה וא"כ מהכ"ח

מחנה

ח"ג א"ה סימן נה

חיים

צט

במעשה בראשית בגוף האדם וכל בעלי נפש והלמחים והמתכות מארבע יסודות ונחשבו ארבעתם זכה אלהי להיות מן גוף גם מורגש לכל חמש הרגשות לעציו ולגופותו כך היא הילירה משיח יסודות מן האש והאוויר והי מהם גוף איננו מורגש ולא מושג לאחת מן הרגשות כאשר נפש הבהמה איננה מושגת להרגשות לדקותה והגוף הזה הוא רוחני יעום לדקותו וקלותו זאש וזאוויר וכאשר ההרכבה בכל דבר סבת ההוי וההפסד צמורכבים מארבע יסודות כך הוא צמורכבים האלה משני יסודות כי בהתחברותם יהי בעל הגוף חי ובהתפרדם יהיה כמת ולכן אמרו רבותינו שש דברים נאמרו בעדים שלש כמלאכי שרת ושלושה כבני אדם ג' כמלא"ש יש להם כנפים כמלא"ש ועסים כמלאכי שרת ויודעים מה שעתיד לבא כמלאכי שרת יודעים ס"ד אלא שומעים מה שעתיד להיות ג' כבני אדם אוכלין ושותין כבני אדם פרוין ורצין כבני אדם ומתים כבני אדם וסובת המיתה פירוד החיבור היא הסיבה בכל המורכבים וסובת העיסה בקלות יסודותם כאשר נראה גם צטוף כי משני שגברו עליו האש והאוויר והיסודות האחרים בו מעשים הוא עם ופורה וכ"ש אלו שאין בהם מן היסודות הכבדים כלום שיעיסתו גדולה יעופו ולא יעשו ועיניו האכילה ללחוך מן המים והאש הריחות והליחות כענין האש שהלחוך המים אשר בהעלה וכוח עיניו ההקטרות שיעשו בעלי נגרומנסוי' לשדים סבה היוצג אשר חיוב האש אשר באוויר בגופן ולרוי להחזירה כאשר היא האכילה צאדם ללוך מה שנתן ממנו עכ"ל.

היוצא מדברי רמב"ן כי השדים הם מורכבים מאש ואוויר והמה גופים בהתחברותם המה בעלי חי ובהתפרדם יהי כמת סובת המיתה פירוד החומר אוכלין ושותין ופרים ורבים כבני אדם אבל האדם והבהמה המה מורכבים מדי יסודות ומדברי מדרש נלמד כי רק הנבראים מדי יסודות נקראו זכר אבל הנבראים מאש ואוויר נקראו חיתו ארץ שהם זכר גוף בלי זכר כמובן.

ולפ"ז השכל גוזר אשה שדיות יכולה להעטר מאיש זן אדם דיש צורעו כח יסוד מארבע יסודות ונתפס מהארבע שתי יסודות אל שתי יסודות אשר באשה השייכות והולך ממנה שד כפי הרשעים אבל א"ש שאשה אדם התעטר ותלך משד זכר דהא אין צורעו אלא שתי יסודות אש ואוויר ואשה אדם לא חובל להתעטר וליולד אלא אם נתעברה מזכר אשר צו די יסודות לכן כתב הרשעים שבי שד מאדם זכר שבעל אשה שדיות שהיא תקבל מורע של די יסודות די יסודות והולד מוכרה להיות שד והבן זה.

ובסנהדרין דף נ"ח ע"א גמ' והי לבשר אחד מן שבעים שר אשר רש"י בד"ה מי שנטשה ח"ל שזרע יולא מהם שנטשה זכר האם והאב אחד בו עכ"ל עוד שם בד"ה יולא ח"ל שאין יולדים מן האדם עכ"ל הגם שגוף הבהמה נקראת ג"כ זכר שגם היא מדי יסודות מ"מ אין הורע האדם בהמה וחי מתאחד להיות נעשה זכר האם והאב אחד בו אי"כ אם שד צועל אשה מצני אדם אין הורע מתאחד להוליד זרע דש אין בו מדי יסודות זרע אשה מצני אדם הוא מדי יסודות וא"כ יש ק"ז אם אשה לא נאסרת מבעילה זכר בהמה נקראים שניהם זכר שיש בהם די יסודות ק"ז שאשה מצני אדם לא נאסרת מבעילה שד זכר דיש בו תרתי לייפותא דהיא זכר והוא רוח ולא זכר וגם אי אפשר לאשה מצני אדם להוליד משד זכר ולדקו דברי מהר"ם לובלין ודוק.

לובלין ז"ל ואחזק שנים אה"כ זכיתי שזא לידו השו"ת מהגאון ר' חיים רבן ז"ל שגדפם ומלאחי שחולק על פסק מהר"ם בני"ל בא"ש סי' ח' שהביא בקיצור דברי מהר"ם אשר הוכיח דמותת מסופה דר"פ ארוסר דממעטי מדכתוב ושכז איש אותה למעט בהמה ולא אמרי למעט שד דשאני בהמה ש"ד דיש זנות בהמה דהא יש בה דין סקילה אבל צבעילה לא לאשכחן איסור בקרא מהכ"ת לומר דיש שם זנות צבעילה אפי' רבא דסובר דיש שם זנות בהמה מתיר צעז והשיב עליו הגאון מהר"ם וכתב ח"ל ואני צעניי ג"ל דלפטר שד גרע מבהמה דליתא בסנהדרין דף נ"ח ע"א והי לבשר אחד מי שנטשים זכר אחד יולא בהמה וחיה שאין נעשים זכר אי ופירש"י ח"ל יולא חי ובהמה שאין יולדים מן האדם עכ"ל וצרי"פ המוכר את הספינה גבי הורמין בר לינית דאי הכס שמעו זי מלכא פי' רשעים ח"ל וא"ד מלכא קוסר שהי יולא שלא יעול המלכות ממנו שהי אותו שד מאדם רבא על השירה עכ"ל ולפ"ז אפי"ג בהמה אימפעט היינו משום דאחיה יולדת מאדם אבל שידה יולדת מאדם שפיר נאסרה משום זונה בהמה הוה כמוכת עין כדאמר הכס משא"כ שד מוניד צאדם ל"ה כמוכת עין ושייך זי שפיר איסור זונה לכהונה עכ"ל.

ובלע"ז ליישב דעה מהר"ם לובלין דהי פלא בעיני על דברי רש"ים שכתב שהי אותו שד מאדם שזא על השירה מני"ל לרשעים זה דלמא הי אותו שד משד שזא על אשה שהיא מצני אדם ולע"ג.

ואמרתי ששפתיו צבור מלנו כאשר אבאר צמור"י ועתיק דברי מדרש רבא בהראשית סוף פרשה ז' ע"פ ויאמר אלקים תולא הארץ נפש היה ח"ל אמר ר"ה בר הושעיא צנפשות אומר די משנבראו הוא אומר חיה הארץ למינה ואת הבהמה ואת כל רמש האדמה אחמהא ר' אומר אלו השדים שזרע הקב"ה את נשמתן וזא ליבראות את גופן וקודש השנה ולא זרען עכ"ל וכתב שם רש"י ח"ל צנפשות הוא אומר ארבעה דכתוב תוליא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה וצנפין הוא אומר שלשה דכתוב ויעש אלהי את חיה הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינה ואלו חיתו ארץ לא נאמר אלא אילו חיתו השדים איך מה דהא אמר וקטב מירי שזרע הקב"ה צערב שבת את נשמתן עכ"ל עוד שם בד"ה תולא הארץ ח"ל זא לבראן גופן וחי והניחן רוח בלא גוף ופרים כבני אדם ואין נראים לעינים לכן לא נאמר אלא ג' עכ"ל היולא מדברי מדרש שם כי האדם קראה התורה נפש חיה כמבואר שם ח"ל ארי"א נפש חיה זה רוחו של אדם הראשון עכ"ל וכתב רש"י שם ח"ל דכתוב ביה ויהי אדם נפש חיה עכ"ל ואח"כ כתוב בהמה ורמש ואח"כ כתוב חיתו ארץ אלו השדים שהם בלא גוף כמובן ודוק.

עוד ברבא פי' נח פי' ל"א פי' ומכל החי מכל זכר שנים מכל ח"ל אמר ר' הושעיא אפילו רוחות נכנסים עם נח אל התיבה שנאמר מכל החי מאותן שנבראו להם נפשות ולא נבראו לכן גופן עכ"ל המורים ממדרש הכ"ל מכל החי אלו השדים שנבראו בלא גוף אינם בכלל מכל זכר שאלו לא נאמר אלא מכל זכר שנים מכל יבואו וגו' לא הי שדי בכלל דשדי לא נקראו זכר דהא אין להם גוף רק מדכתוב מקודם מכל החי שם נגלה דגם אלו שנבראו נפשות בלא גוף ג"כ הביא נח אל התיבה ודוק.

ואקדים עוד דברי רמב"ן בתורה פי' אחרי ע"פ לשעורים שכתב ח"ל ודע כי כאשר הבריאה מתחלה

מחנה

ח"ג א"ח סימן נו

חיים

ובמזרחי בראשית פסוק ומכל חי אפי' שדים כתב ח"ל ומכל חי אפי' שדים כדאמר ק"ן כל צער לשחח כל צער ויגוע כל צער מכל החי ליל אלא להודיעך שאפי' אוחן שאין להם צער וגויה אלא החיות בלבד שהן השדים הביא אל התיבה להחיות שלא ימותו במצול שגם הם מתים כבני אדם כדאיתא בתנייגה עכ"ל ועיין רמב"ן ע"פ ע"כ יתחב איהו את אביו וגו' ועיין במרחי שהשיג עליו מגמ' סנהדרין הבי'ל ודוק.

ומה שחידש מהר"ם לזכרון דרוח ועד לא נקרא איש והשיג עליו הגאון ר"ח כהן ז"ל מגמ' מגילה דפריך ע"פ והנה איש עומד לנגדו ולמלא שד הוה יעו"ש וכבר הוצא שם שהגאון מלבוז השיג עליו בזה דבאמת שהי' מלאך שפיר כתב הקרא והנה איש עומד לנגדו יעו"ש ואצ"ל ראי' לדברי מהר"ם דעד לא נקרא איש דעיון במדרש רבה רות סי' מ"ח ח"ל אמר לה מו את רוח או אשה אמרה אשה עכ"ל הרי שרות נקבה לא נקראת אשה הי"ח רוח זכר לא נקרא איש כמובן.

סוף דבר על משמחיו אעמודה שיפס פסקתו שלא לגלות בדבר הן מהיתר מהר"ם וגם מסניפי היתר אשר חקרתו צמח"י.

וראה זה במדרש רבה בראשית פרשה י' ח"ל ר' סימן אמר אם כל חי אמן של כל החיים דאמר ר"ם כל מאה ושלושים שנה שפירשה חוה מאדם הי' רוחות הזכרים מתחממים ממנה והיא יולדת מהם ורוחות נקבות מתחממות מאדם ומולידות ממנו עכ"ל הרי משמע שחובה הולידה שדים אשר נתעברה מרוחות הזכרים דלא כמ"ש למעלה בבעיות הרשעים אבל מגמ' פירושו דף ח"י וברש"י שם לא משמע כן אלא שנעשו חרע אדם אשר יאל לאונסו רוחות יעו"ש ופשיטא בחר גמי דידן אזלין דאין למדין הלכות מן אגדות אם אם התנגדות מגמ' כנגד המדרש עיין תו"ש בזה בורעים [ברכות פ"ה מ"ד] דל"כ למה הביא הגאון מהר"ם הכהן מפירוש השני של רש"י ולא הביא דברי הבי"ל רק דאין למדין הלכות מן אגדות ודוק.

סימן נו

הלום ראיתי הנכח למעשה צמח"ה למה זקק סי' ע"ט שכתב ד"ה אבל למעשה ח"ל אבל למעשה י"ל להורות בנין דידן שזריך הבעל להוציאה צבא ללאח יזו שמים אי מהימן לו כבי תרי לפי שאין הגדות העד הזה דומה להגדות העד דעלמא העד זה מהפעל לומר שזתה בודאי כאלו הי' רוחה עין צעין שזתה אפ"י שבאמת לא ראה מידי מ"מ הוא מתאמן לומר שלא יהי' מפקפקים בדבריו כלל כי יודע מאותן עניינים ששמע שבדאי זתה ואפ"י דאינו יכול להגיד לנו אותו עניני ניואף שיהי' משמע לנו מאותן הדברים שזתה בודאי כדמשמע לי' מ"מ הוא יודע בעלמו מה ששמע מהוויית הבהם שלא הי' אלא זנות ממש ועיין שהוא כה"ג י"ל שזריך להוציאה צבא ללאח יזו שמים אי מהימן לי' כבי תרי וטעמא דמסתברא הוא דהרי אנו רואים שהעיד הזה מתאמן בדבר לומר שזתה ודאי ומה לו ולגרה זו ועיד ויגיד דבריו כווייתן מה ששמע קול תנועה והרגשה גדולה ושנאה וגדמה לו שזתה ממש והב"ד יפסקו כפי ראות עיניהם ולמה הוצרך ולהתפעל ולהתאמן לומר שידוע לו שבדאי זתה ושלא יהי' מפקפקים בזה אלא ע"כ יריכים אנו לומר שטעם כן מפני שקנאת ד' לצלות תעשה

זאת שידוע הוא האמת והאמת יעשה דרכו או שטעם כן להכעיס לאוסרה על בעלה וכיון דהכי הוא א"כ שפיר קאמר' אי מהימן לי' האי עד כבי תרי שזריך להוציאה משום דאי האי עד מהימן לי' כבי תרי הו לא חשדין אותו שיעשה כן להכעיס שהרי מהימן לי' אלא שאומר כן על ד' האמת לכך זריך הוא להוציאה וטעמא דמסתבר הוא עכ"ל הוציא מזה יטן כי העד מתאמן לאומר שבדאי לו שבדאי זתה ושלא יהי' מפקפקים בדבר א"כ אי העד מהימן לי' כבי תרי לא חשדי' לי' שטעם כן להכעיס וזריך הוא להוציאה. **ובלבבי** לא כן הוא הגם שראות עיני הוא כעין רחש כנגד עין ארי דבי שילאה בכל זאת אגלה דעתי לקולא צמח"י.

הנה בקידושין דף ס"ו צבאי סמיא שאמר ליה מר שמואל אי מהימן לך כבי תרי זיל אפקט ועיין צמ"ע סי' קט"ז ובצ"ש ובפי' הגאון מווילנא מדללא אמר אי מהימן לך שזתה למה אמר לו אי מהימן ליה כבי תרי מזה ילפי' שזריך להיות נאמן לו בכל עניינים יעו"ש.

ולדעתי צבנתה אי מהימן לך כבי תרי ולא אמר אם מהימן לך שנאסרה שבו מקור הדין דכלל גדול צתורה תרי כמאה אם מאה מכחישים שנים הוה ספק השקול דתרי כמאה ותרי אפי' אלף אם ישידו אלף אנשים כנגד תרי הוה ספק השקול ועיין בצמ"י ח"ר א"ש סי' ס"ו יעו"ש ולא עוד אלא אפי' אם המאה או האלף המה תלמודי חכמים גדולים ומלדיקי רבים אפי' חחים וגיבואו ותרי המה מעמי הארץ סותרים וכנעני ארץ בכל זאת המה שקולים החרי כמאה ועיין ברמב"ם פ"ז מה' יסודי תורה ועיין ברמב"ם צב"ל ערות.

וא"כ הגם שרז שמואל חידש הגם שאין דבר שצטורה פחות משנים דילפי' דבר דבר אפי' הכי אם איש אחד נאמן עליו זריך לגרש אשתו ל"ש זה דווקא אם כ"כ נאמן אללו כבי תרי שאפי' אם מאה אנשים לדיקים יכחשו אותו יהי' אלל הבעל ספק השקול מי משקר אם האיש הלוה משקר או המאה האנשים משקרים שנחשב צנינו כאלו מאה עדים יכחשו תרי עדים אז נאמן האיש שיגרש אשתו ל"ש אבל אם לא מהימן אללו כבי תרי שאלו יכחשו שני עדים וקי"ו מאה אז לא יהי' אללו עוד ספק השקול שיאמין לדיקים וחסידים יותר מאיש הוה אז אין לו נאמנות כבי תרי ולא זריך להוציאה בגט דאין דבר שצטורה פחות משנים ואפי' ל"ש לא זריך לחוש אם העד אין לו נאמנות כבי תרי כנלע"ד צמח"י צבנתה חז"ל ודוק.

ועוד י"ל להוסיף צבנתה אי מהימן לך כבי תרי היינו שלא יהי' זריך הוכחה שאמר האיש אמת כמו שנים עדים נאמנים דיבור פיהם בלבד דכתיב על פי שנים עדים וחידש התוס' בקידושין דף מ"ד בשם הר"י אם זריך שבושה שוב אינם נאמנים דכתיב עפ"י שנים עדים יעו"ש הי"ח העד שידע שחב"י אשתו אסורה זריך להיות נאמן עליו עפ"י דיבורו לצד ולא שזריך הוכחה יטן שמתאמן העד לומר שזתה בודאי הגם שלא ראה צנינו רק שמע קול תנועה חשומים ויהי' לו להגיד אשר שמע והב"ד יפסקו כפי אשר יטן ד' בלבם למה מתאמן לומר לצ"ד שלא יפקדו בדבר שבדאי זתה אלא עכ"ה קנאה ד' תעשה זאת שידע האמת א"כ אין זה נאמנות כבי תרי שזריך להתאמן לעדות על הדיבור שזתה מפיהם בלבד כך זריך להיות הפ"א נאמן אללו יטן שזתה העדות מפיו כנלע"ד צמח"י ודלא כל"ל וחלילה להורות כנגד גאון ישראל וצבאי רק להרחיב גבול תורה.

שייך לדף רע"ז ע"א

קשורים באבוס אחד ז"ל
 הרמ"ק: כי מקודם היתה נשמה דאצילות מקבלת שפע ממטרא דאצילות ולא היה קשור לאבוס שהוא מקום מאכל החמור קבלת השפע לנפרדים למטה בסוד חמור דאורייתא פשטין דאורייתא. ועם כל זה אינו כ"כ גרוע כי עתה שירד המין האנושי למטה בסוד חטא אדם הראשון בעץ הדעת, טוב דא מטטרוו ורע דא סמאל, ונתלבש בו, נאמר בו יששכר חמור גרם אתרי מי שזכה להתלבש בו ולצאת מהרע.

ויששכר בהאי חמרא ויששכר בהאי חמרא וכו'. מובן במ"ש בפי ויחי דף רמ"ב ע"ב וז"ל יששכר דאשתדלותיה באורייתא כפית ליה לחמור ונחית יח מההוא גרם המעלות דאיהו סליק לנוקא עלמה ושוי מדוריה בין המשפתים בין זוהמי הטפסרי דעפרא עכ"ל. ובח"ב מסי הגלגולים פ"י זה על סוד ר' עקיבא שהיה מיששכר וירד לעמקי הקליפה להציל הניצוצות ולכך כשהיה ע"ה שקוע בקליפת חמור זה היה אומר מי יתן לי ת"ח ואנשכנו כחמור בשיני. ורבנן מארי מתניי קרא עליהם שהם בעלי הרזים והסוד מתלבש בהם שהוא מבחי אצילות והם דוגמת מטרוניתא היא מלכות דאצילות המסתרת בעולמות התחתונים בסוד ומלכותו בכל משלה.

מ"ל ותנח כגרו אצלה, ולא לכושו, אלא כגרו לישנא לשון דבוגדים כגרו. והכא סתרא רברבא סוד גדול ובגין דא אסתר לישנא דסתראה ולכן אסתר, לשון סוד, תהלים ל"ב אתה סתר לו. **שכינתא אסתירת לה השכינה הסתירה אותה מאחשוורוש, ויהיב ליה שידה באתרה** ונתנה לו שד במקומה ואתהדרת איהי בדרועי דמרדכי וחזרה היא לזרועות מרדכי ומרדכי דהוה ידע שמא מפרש ושבעין לשון, עבד כל דא בחכמתא ומרדכי שהיה יודע בשם המפורש וע' לשון, עשה כל זה בחכמה ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין דאפילו בלא דא, אית ליה לכר נש קדם דיתיחד עם אתתיה למלא עמה, בגין דשמא שידה אתחלפא באתתיה ולכן העמידו בעלי המשנה, שאפילו בלא זה, יש לו לאדם לדבר עם אשתו לפני שמתייחד עמה שמא שד נתחלף לו באשתו. ודא באתתא מאילנא וזה מאשה שהיא דמוב ורע, אבל אם היא משכינתא מהשכינה לית אין לה שנוי, הה"ד מלאכי ג' אני ה' לא שניתי. אני, דא שכינתא זו השכינה ולית לה דחילו ואין לה פחד מכל סטרין אחרנין מכל הצדדים האחרים הה"ד ישעיה מ' כל הגוים כאין כגרו.

ובאתרא דשכינתא תמן כמה סגולות תמן ובמקום שהשכינה שם, כמה סגולות שם ובגין דאסתר אתלבשא שכינתא בה, חזיא הות למעבד עמה כמה סגולות ובגלל שהשכינה נתלבשה באסתר, היתה ראויה שיעשו בה כמה סגולות כגוונא כמו דשרה, דקדשא בריך הוא נמיר לה בגין שכינתא דהות עמה נמיר לה מפרעה שהקב"ה שמר אותה בגלל שהשכינה היתה עמה שמר אותה מפרעה ואפילו לכושה ותכשיטיה, בכלהו שויי בכולם שם קדשא בריך הוא סגולות, בגין שכינתא בגלל השכינה. ובגין דא, אתא פרעה לסנדלא, מוחה ליה עמיה ולכן כשבא פרעה לסנדל שלה, הכה אותו והכי נמי וכך גם כן בכל תכשיטי ותכשיטי דהוה נגע ביה מחי ליה שהיה נוגע בו, הכה אותו עד דאתפרש מינה ההוא טמא ואחזר לה עד שאותו טמא פרש ממנה והחזיר אותה לבעלה. ואי ואם בתכשיטין דילה שלה כך, כל שכן מאן דנגע בגופא מי שנגע בגופה ואפילו באצבע דילה לסמרא דיתודא באצבע שלה לצד הייחוד, במדבר א' והזר הקרב יומת, דקדשא בריך הוא לא יהיב ליה רשו למקרב גבה שהקב"ה לא נתן רשות לנעת בה הה"ד אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

<p>נפש</p> <p>עמה וסכיבותיה, המלאכים תלויים בתכשיטה ולכושאה להתלבש בו בסוד הרוחניות. ולזה בהותו רוצה החיצוני שהוא פרעה אפילו ליגע בסנדלה, דהיינו קריבת סמא"ל למלאך סנדלפון מפני שהדברים העליונים תלויים בתחתונים והתחתונים בעליונים, מיד יוצא אש מסנדלפון מכה לסמא"ל נגר ידוע. וכן למטה משרה יוצא מסנדלה כח ומכה בפרעה נגר ידוע. ועד"ז לכל התכשיטין והלבושים שהם סוד המלאכים מתחלפים הכל לפי תליית המלאך להתלבש בו הרוחניות ההוא ובאלו המלאכים שהם סוד הלבושים בהם יש אפשרות לסמא"ל להתקרב אל הקדושה כי בעצמות הקדושה ח"ו אין לו בית אחוזה ליגע באצילות המתפשט כלל ח"ו. כל שכן מאן דנגע בגופא כו' של שרה לסמרא דיתודא לצד שיתחד עמה מיד נתקיים בו והזר הקרב יומת כי מצורע נקרא מת. הה"ד אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן מאן דנגע בגופא כו'. מהרמ"ק וזה"ה. ועיין בעיונים ד"ה ובאתרא דשכינתא תמן וכו'.</p>
--

א ס ת ר ד'

הצטדקות רק לומר שלא ידעה דת המלך וזאת לא יאמינו לה "כי כל עבדי המלך יודעים וגו'" (ב') אף "אם יושיט לה המלך את שרביט הזהב" או די לי אשר "וחיה", שלא אחייב ראשי למלך אבל מן הנמנע הוא שאבקש אז על עמי, ג') כי "לא נקראתי זה שלושים יום", ובודאי אהיה נקראת בקרוב, ולמה אסכן את עצמי אחר שיש פנאי לחכות כי הגזירה היא על חודש אדר. בעל יוסף לקח מפרש שלכן השתמטה אסתר הצדקת מלבוא אל המלך עד אשר תיקרא כדי שתהיה נחשבת כאנוסה בבואה אליו, בפרט שלא נקראתי זה שלושים יום ומסתמא אהיה נקראת.

ויגידו למרדכי את דברי אסתר (ד—יב).

המלבי"ם מפרש "ויגידו", היינו שליחים אחרים ששלח התך כי הוא ירא ללכת מטעם שכתבתי שלא ירגישו זאת אנשי המן. חז"ל אמרו (מגילה ט"ו) שלכן לא הלך התך בעצמו מפני שאין משיבין על הקלקלה, וכתב בעל "תורה תמימה" הכוונה, היות שלא הסכימה אסתר לבקשת מרדכי לבוא בעצמה אל המלך לפיכך לא רצה התך להשיב בעצמו תשובה מקולקלת זו למרדכי.

ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך
להמלט בית המלך מכל היהודים (ד—יג).

ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר, מהר"ם אלשיך ז"ל כתב היות שהדברים ששלח להגיד לאסתר היו דברים קשים מאד, לכן הקפיד שיאמר לה השליח בלשון נוכח, ולא ציוה לאמור לה שאל תדמה בנפשה, רק כאילו הוא מדבר עמדה ואומר לה "אל תדמי בנפשך", וכן רמז באמרו "אל אסתר", שלא ישית לבו כאילו מדבר עם המלכה כי אם כאילו היתה הדיוטית.

בעל יוסף לקח מעורר שדברים אלה "אל תדמי בנפשך" נראים כאילו חשד את אסתר שהיא מתעצלת בהצלת עמה וחלילה לחשוב זאת על צדקת כמוה, לכן אפשר לומר שהבין מרדכי דברי אסתר שלפי דעתה לבוא לאחשוורוש ברצון הוא חטא ואין אומרים לאדם לחטוא כדי לזכות חברו, לכן אמר לה מרדכי "אל תדמי בנפשך וגו'" ממילא גם היא בסכנה אם כן הותר לה לבוא אליו ברצון היות שאשה קרקע עולם היא, וכיון שהותר לה אף אם רצונה להחמיר על עצמה אין לה רשות כי מחויבת היא להציל את עמה.

"אל תדמי בנפשך", הנה ידוע מאמר הזהר, ששלחה אסתר תמיד שידה בדמותה מסט"א, אכן יען כעת היה נחוץ שתצמח מהליכתה ישועת ישראל לא רצה שיהיה זאת ע"י הסט"א, לכן אמר "אל תדמי בנפשך" היינו כעת לא תבוא ע"י דמות, כי אז "ריות והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר", פירוש מן סט"א. (ילח"ג בשם המגיד מקאזניץ זצ"ל).